

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra romanistiky

Autoreferát k disertační práci

**Recepce italské literární tvorby
v české kultuře mezi lety 1918 a 1938**

**Reception of Italian Literature
in Czech Culture between 1918 and 1938**

Mgr. Eva Skříčková

Studijní program: **Románské literatury**

Školitel: **prof. Mgr. Jiří Špička, Ph.D.**

Olomouc 2021

ANOTACE

Cílem mé disertační práce je zjistit, jakým způsobem byla v českém meziválečném kulturním prostředí přijímána a v jaké míře byla prostřednictvím českých překladů zastoupena italská literatura a jaký byl její ohlas. Tak by měl vzniknout hodnověrný obraz recepce italské literatury ve vymezeném období, ohraničeném léty 1918 a 1938. Práce je založena na publikovaných překladech z italské literatury a na dobových zmínkách o těchto překladech, o autorech a o dění v italské literatuře obecně. Pro vyhledávání relevantních ohlasů bylo využito zejména *Retrospektivní divadelní databáze* Divadelního ústavu v Praze, *Retrospektivní bibliografie české literatury* Ústavu pro českou literaturu, *České digitální knihovny Kramerius* a *Digitalizovaného archivu časopisů*.

V první kapitole disertace se věnuji zvolené metodologii. Ve druhé kapitole se zaměřuji na kulturně-politický rámec vytčené doby a obecně charakterizuji, jak byla tehdy v českém prostředí akceptována italská literární kultura, přičemž je mi východiskem odborná literatura věnující se tomuto tématu.

Ve třetí kapitole se soustřeďuji na excerpci pramenů, konkrétně dostupné korespondence autorů a překladatelů, edičních plánů vydavatelství a dalších ukazatelů recepce daných autorů v českém prostředí.

Základnou pro čtvrtou kapitolu práce je bibliografie překladů z italské literatury pořízená Jitkou Křesálkovou, kterážto práce mi umožnila zpracovat soupis v meziválečném období přeložené italské beletrie, poezie, divadelní a odborné literatury a dospět k relevantním statistickým údajům.

Další kapitoly práce hodnotí ohlasy vybraných děl jednotlivých autorů v českém kulturním prostředí, a to prostřednictvím jejich kritik a recenzí v dobových periodikách.

Příloha disertační práce obsahuje faksimile vybraných relevantních archiválií.

Klíčová slova: recepce, meziválečné období, italská literatura, česká kultura, ohlasy, dobový tisk, archivní výzkum, překlady.

ABSTRACT

The aim of my dissertation is to describe the response to the Italian literature in the Czech interwar cultural environment and to determine to what extent it was represented in Czech translations. This should give a credible picture of the reception of Italian literature in the period bounded by the years 1918 and 1938.

The work is based on the reflection of the collected material (period responses to translations and critical reviews in the press of the specified period). To search for relevant material, I used the Retrospective Theatrical Database of The Arts and Theater Institute in Prague, the Retrospective Bibliography of Czech Literature of the Institute for Czech Literature, the Czech Digital Library and the Digitalized Archive of Magazines of the Czech Academy of Sciences.

The first chapter of the dissertation I present the chosen methodology. The second chapter is devoted to the cultural-political framework of the era and, using the expert literature on this topic, it generally characterizes how the Italian literary culture was accepted in the Czech environment at the time.

In the third chapter I concentrate on the excerpts of the available correspondence of authors and translators, publishing plans of publishing houses and other indicators of the reception of the given authors in the Czech environment. The basis for the fourth chapter of the thesis is a bibliography of translations from Italian literature, authored by Jitka Křesálková, which enabled me to process a list of translated Italian fiction, non-fiction, poetry and literature of theatre from the interwar period and to arrive at relevant statistical data.

The subsequent chapters of the dissertation evaluate the responses to the selected works of individual authors in the Czech cultural environment through their critical reviews in the period press. The appendix of the dissertation contains facsimiles of selected relevant archives.

Keywords: reception, interwar period, Italian literature, Czech culture, responses, periodical press, archival research, translations

OBSAH

1 ZAMĚŘENÍ A CÍLE PRÁCE.....	1
2 ČESKO-ITALSKÉ VZTAHY	2
3 NAKLADATELSTVÍ A ARCHIVNÍ VÝZKUM.....	4
4 NEJČASTĚJI VYDÁVANÉ TITULY, AUTOŘI A ŽÁNRY.....	5
5 NEJČASTĚJI KOMENTOVANÍ AUTOŘI V ČESKÝCH PERIODIKÁCH.....	7
BIBLIOGRAFIE	10
ODBORNÝ ŽIVOTOPIS	33

1 Zaměření a cíle práce

Protože se ve své disertační práci věnuji ohlasům na vybrané italské autory v českém prostředí, zvolila jsem si jako nejvhodnější literárně-teoretickou metodu pro svou práci recepční estetiku Hanse Roberta Jausse, která se zabývá problematikou reakce čtenářů na literární text. Jauss ve své proslulé práci *Literaturgeschichte als Provokation der Literaturwissenschaft* (Konstanz 1967)¹ upozorňuje na to, že v dosavadních dějinách literatury byl přehlížen faktor publika, který je pro zasazení literárního díla do historického kontextu klíčový.

Pro mou disertační práci jsou nejvíce přínosné pasáže, v nichž Jauss mluví o potřebě provádět „průřezy literární zkušeností určitého historického období“. Podle Jausse tyto synchronní řezy napříč vybraným historickým momentem umožňují odhalit dějinnost (*Geschichtlichkeit*) literárních jevů. Spojení takových průřezů určitými obdobími by se pak mohlo stát základem nového popisu vývoje literatury.

V praktické rovině rekonstrukce horizontu očekávání v konkrétní době vyžaduje zmapování reakce dobového laického i odborného publika na určitá vybraná literární díla v konkrétní době a zasazení těchto reakcí do historických souvislostí.

Právě o to bych se chtěla pokusit ve své disertační práci, zaměřené na recepci vybraných italských autorů v prvorepublikovém českém prostředí, kteří reprezentují pestrost překládaných literárních žánrů. Jsou to Luigi Pirandello, Giuseppe Verga, Gabriele D'Annunzio, Benito Mussolini, Giovanni Papini a Edmondo De Amicis.

Zabývat se recepcí nejčastěji překládaných a vydávaných italských autorů a literárních žánrů znamená věnovat se překladu jako formě interkulturního přenosu. Zde se odkazuji k výzkumu Johana Heilbrona, který se zabývá problematikou mezikulturní recepce, globálním pojetím překladatelské činnosti ve světě a různými vztahy, které z tohoto pojetí pramení, zejména vztahy mezi překládanými jazykovými skupinami, ale také vnitřními vztahy v rámci jedné jazykové skupiny. Heilbron mluví o různých jazykových skupinách a jejich propojení polygloty. Překlad vidí jako velmi důležitý zdroj informací pro společenské vědy, podotýká ale, že výzkum tohoto oboru je velmi nevyvinutý. Stručně zmiňuje vývoj metody překladu, od soustředění se na výchozí text (nejpřesnější překlad) po obrat k důrazu na text cílový, na kontext cílové kultury apod. Heilbron se domnívá, že ani jeden z těchto pohledů není dostatečně komplexní, a nabízí

¹ Přeloženo do češtiny pod názvem *Dějiny literatury jako výzva literární vědě*.

svůj vlastní pohled „světového systému“ překladu.² Pojímá podstatu překladu ze sociologického hlediska jako funkci vztahů mezi rozdílnými jazykovými společenstvími (způsob, jakým kontakt mezi členy těchto společenství musí probíhat, aby si rozuměli navzájem).

2 Česko-italské vztahy

Cílem mé disertační práce bylo zjištění, jak probíhala recepce děl hlavních reprezentantů italské literární tvorby jakožto významných italských autorů v letech meziválečného Československa. Nejdříve jsem považovala za důležité přiblížit historický kontext česko-italských politických a kulturních vztahů. Opírala jsem se o existující literaturu k tématu, především pak o sborník, jenž vznikl na základě vědecké konference *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*, jež se konala na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a které jsem se zúčastnila a na níž jsem již v začátcích práce na své disertaci nasbírala mnoho podnětných informací.

V meziválečném období se Československu a Itálii, co se týče politických vztahů, nepodařilo navázat funkční spolupráci. Obě země měly na mezinárodní úrovni výrazně odlišné zájmy. Aktivní vzájemnou spolupráci v oblasti kulturních vztahů odhalily české recenze, kritiky a anotace v dobových periodikách. Univerzita Karlova pořádala přednášky významných osobností. Během své návštěvy v Praze, po přijetí Nobelovy ceny, zde přednášel Luigi Pirandello, jenž následně pozval Karla Čapka a vedení Národního divadla na mezinárodní konferenci o divadle. Dále pak se konala přednáška básníka Giuseppeho Ungarettiho. Semináře zde organizoval mj. i profesor italské literatury a slavista Arturo Cronia a budoucí spisovatel Giani Stuparich. O činnou kulturní výměnu mezi Itálií a Československem se zasloužili čeští a italští bohemisté, kteří se snažili zakládat kvalitní odborné časopisy, publikovat články o československé literatuře, pořádat přednášky, vydávat sborníky a realizovat překladatelskou a lektorskou činnost.

Kulturní vztahy probíhaly na úrovni různých institucí, kupříkladu Italský kulturní institut v Praze, který organizoval kurzy italského jazyka a literatury, pořádal přednášky a konference, zval vzácné hosty. Vznik ústavu umožnilo financování ze strany československé i italské vlády (peněžním darem jej osobně podpořil dokonce

² HEILBRON, J. *Translation as a cultural world system, Perspectives: Studies in Translatology*. France: University of Lille, 2000, s. 9.

československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk) a rovněž snaha českých a italských akademiků a intelektuálů žijících v Praze. Mezi těmito italskými iniciátory projektu byl zvláště aktivní již zmiňovaný Giani Stuparich,³ první lektor italského jazyka a literatury na Univerzitě Karlově v Praze v letech 1921–1922.

Vznik Italského kulturního institutu byl pravděpodobně inspirován francouzskými instituty, mezi něž patřil např. Institut Ernest Denis (neboli Institut Français de Prague), který byl založen v roce 1920.⁴ Vzory v politice šíření kulturního dědictví Italové našli u Francouzů i v případě publikační činnosti. K dispozici byla rovněž knihovna s italskými tituly a institut vydával dvě periodika. Na činnosti se podíleli jak čeští, tak italští akademikové a intelektuálové pobývajících v Praze. Sekce, které spolupracovaly se společnostmi Dante Alighieri, byly otevřeny i v jiných českých městech. Důležité bylo rovněž vydání sborníku *Dante a Češi* při příležitosti šestistého výročí úmrtí tohoto klasika.

Osobností, jejíž jméno se v souvislosti s italsko-českými kulturními vztahy objevovalo velmi často, byl politik, diplomat, novinář a překladatel⁵ Ugo Dadone. Dadone se během svého pobytu u nás v propagaci italské kultury a autorizaci překladů z italštiny do češtiny velmi angažoval, a jak bylo zjištěno, byl po dlouhou dobu výhradním Pirandellovým agentem pro Československo.

Nakladatelství V. Petra představilo svou produkci v Itálii – důkazem toho je nalezený diplom⁶ V. Petra za účast na III. Mezinárodním knižním veletrhu ve Florencii datovaný do roku 1928. Na této události v Itálii se prezentoval např. i Josef Váchal, který zde vystavoval své autorské knihy, a dokonce za knihu *Satanu* získal významnou cenu za bibliofilii.

³ O Stuparichových knihách věnovaných českému a posléze československému národu viz ŠPIČKA, J. Giani Stuparich e la guerra dei Cecoslovacchi. In: CIRILLO, S. (ed.). *La Grande Guerra nella letteratura e nelle arti*. Roma: Bulzoni, 2016, s. 201–226. Taktéž ŠPIČKA, J. *Giani Stuparich a jeho dvě knihy o českém národě: adaptace textu ve víru historie* (rukopis kapitoly, který mi autor laskavě poskytl).

⁴ COSENTINO, A. L'Attività editoriale dell'Istituto di Cultura Italiana di Praga. In: MARCHETTI, A. G. a FINOCCHI, L. *Stampa e piccola editoria tra le due guerre*. Milano: Franco Angeli, 1997, s. 222.

⁵ Ugo Dadone společně s Josefem Kodíčkem přeložil v roce 1922 z italštiny do češtiny Marinettiho divadelní hru *Ohnivý buben*. Tuto činohru Stavovské divadlo reprízovalo mezi 20. prosincem 1922 a 4. březnem 1923 celkem dvanáctkrát. (NÁRODNÍ DIVADLO. Ohnivý buben (Činohra). *Online archiv Národního divadla*. ©2019. [online] [cit. 3. 2. 2019]. Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/inscenace/2261>.) Více informací o pražském představení viz

KŘESÁLKOVÁ, J. Dagli appunti sulla fortuna di Marinetti in Boemia. *Il confronto letterario* 12, 1995, č. 23, s. 231–246. V roce 1994 byl Ohnivý buben uveden v Divadle za branou II v rámci festivalu Praga Europa, viz PELÁN, J. Marinettiho Ohnivý buben podruhé. *Literární noviny* 5, 1994, č. 46, s. 10.

⁶ *Knihovna Národního muzea* (dále NM), Oddělení knižní kultury Terezín, fond Nakladatelské archivy a osobní fondy (dále NAOF), oddělení fondu Václav Petr, inv. č. NAOF Petr 81/3209, diplom za účast V. Petra na III. Mezinárodním veletrhu knih ve Florencii.

3 Nakladatelství a archivní výzkum

V meziválečném období existovalo na území Československa přibližně tři sta fungujících nakladatelů.⁷ Z mého výzkumu vyplývá, že italské autory vydalo ve vymezeném období celkem 189 českých nakladatelství, přičemž 144 z nich sídlilo v Praze.

Naskytla se otázka, jestli se v archivech uchovaly materiály, které reflektují prvorepublikový nakladatelský provoz. Pokud ano, umožnily by lépe pochopit, o jaký druh literatury měla velká nakladatelství zájem. Pro nalezení dochovaného materiálu jsem zkoumala fondy oddělení knižní kultury Knihovny Národního muzea, v jejichž rámci jsem se zaměřila konkrétně na archiválie související s Josefem Richardem Vilímkem, Aloisem Dykem, Františkem Šimáčkem a Václavem Petrem. Nejvíce materiálu ke své studii jsem našla v nakladatelském archivu Václava Petra. Pátrala jsem i v Centrálním depozitáři v Litoměřicích, který spadá pod Památník národního písemnictví. Zde jsem zkoumala fondy J. R. Vilímek, L. Kuncíř, F. Laichter, I. L. Kober, Melantrich, F. Topič a Družstevní práce. Pouze v posledním zmíněném fondu jsem našla složky, které se týkají italských autorů (Ignazia Siloneho, Umberta Fracchii, Antonia Baldiniho, Giovanniho Vergy, Alda Palazzeschiho a Bonaventury Tecchiho) a jejich děl. Jednalo se především o korespondenci, doklady právní a účetní, tisky a výstřižkový archiv. Tato korespondence přinesla informace o edičních plánech, smluvních podmínkách vydavatelství a dalších ukazatelích recepce italských autorů v českém prvorepublikovém prostředí, jako jsou údaje o ekonomickém efektu překladů italské beletrie, důležitost lektorských posudků, odmítnutí překladů nebo naopak zájem o překlady novinek italské literatury ve dvou velkých nakladatelstvích.

Archivní výzkum bohužel nevedl k objevení zdroje klíčového pro dějiny recepce italské literatury, ale přesto poskytl částečný vhled do česko-italských nakladatelských vztahů prostřednictvím korespondence mezi autory a překladateli, mezi překladateli a nakladateli, mezi ilustrátory a nakladateli a konečně mezi zahraničními a našimi literárními agenty. Ukázalo se, že nakladatelé sledovali pozorně novinky na trhu, aby uspokojili vkus tehdejšího čtenáře. U některých titulů se jednalo i o potřebu opakovaných vydání a kupříkladu román *Srdce* si vysloužil rovněž velkou překladatelskou pozornost.

Počet překladů italské literatury, která byla publikována v mnou vymezeném období napříč českými nakladatelstvími, byl ve srovnání s anglickou a francouzskou

⁷ HALADA, J. *Člověk a kniha*. Praha: Karolinum, 1993, s. 40.

literaturou podle dostupných výsledků poměrně malý, ale při porovnání s dalšími románskými literaturami (španělskou a portugalskou) můžeme hovořit o úspěchu. Ve sledovaném období bylo přeloženo celkem 157 italských autorů a publikováno 383 titulů italské provenience včetně reedicí. Nakladatelé chtěli nabídnout čtenářům pestrou škálu autorů a děl. Z mého výzkumu vyplynulo, že se vydávání italských autorů a jejich děl ve vymezeném období účastnilo celkem 189 českých nakladatelství, přičemž 144 z nich sídlilo v Praze.

4 Nejčastěji vydávané tituly, autoři a žánry

Italští čtenáři si mohli přečíst stěžejní díla českých spisovatelů 19. století (k dispozici jim byla *Babička* Boženy Němcové, *Povídky malostranské* Jana Nerudy, *Tři legendy o krucifixu* a *Jan Maria Ployhar* Julia Zeyera, *Máj* Karla Hynka Máchy a *Turbína* Karla Matěje Čapka-Choda), ze současné literatury díla Karla Čapka *Věc Makropulos*, *Trapné povídky*, *Devatero pohádek*, *Dášenska*, a Ivana Olbrachta *Žalář nejtemnější*, *Nikola Šuhaj loupežník*, případně úryvky z překladů českých děl publikované časopisecky.

Oproti tomu počet překladů z italštiny do češtiny a počet českých prvorepublikových nakladatelství, která vydávala italské publikace, byl značný a žánrové tendence různorodé. Množství překladů i inscenací her svědčí o tom, jak podstatné místo měla italská literatura v prvorepublikové kultuře. V této kapitole jsem se snažila odpovědět na otázku, co se z italské literární tvorby četlo za první republiky, o jaké autory a žánry byl eminentní zájem a jak probíhala recepce děl hlavních představitelů italské literární tvorby jakožto významných italských autorů v období existence meziválečného Československa. Na základě relevantních dat bylo možné určit nejvydávanejší autory podle počtu překladů vydaných knih včetně reedicí a dále vytvořit statistiku těchto publikací podle autorů a žánrů, což dovolilo sledovat dobové tendence. Východiskem pro tuto kapitolu byl přehled všech tištěných překladů z italské literatury pořízený Jitkou Křesálkovou.

Ze statistiky vyplývá, že se nejvíce vydávaly knihy řadící se do kategorie novodobá umělecká próza (próza po roce 1800). Napočítala jsem celkem 172 vydaných titulů (všechny počty uvádím včetně reedicí), z nichž se celkem 36 řadilo k dobrodružnému románu a 31 vydání k literatuře pro děti a mládež. Publikovala se i esejistika, v podobném počtu se vydávala díla spadající do náboženské literatury a do

historiografie či próza před rokem 1800, v těsném závěsu pak následovaly náboženské encykliky, operní libreta a dramatická díla. Pomyslný žebříček uzavírala poezie moderní a starší.

Nejpřekládanějším a nejvydávanějším titulem v období první republiky byl nejznámější dětský román *Srdce* EDMONDA DE AMICIS (1846–1908), autora především dětské literatury. Prvorepublikoví čtenáři a kritika považovali *Srdce* za velmi hodnotný román pro děti a mládež a za nezbytnou součást rodinných a školních knihoven. První překlad *Srdce* se objevil v novinách prakticky okamžitě roku 1886, tedy v roce svého prvního italského vydání. Ještě v době Rakousko-Uherska následovaly knižní překlady a opakovaná vydání. Román dosáhl zcela mimořádného počtu vydání jak v samé Itálii, tak v celém světě. Za první republiky zájem o *Srdce* rozhodně nepolevoval, jak lze vyčíst z publikování překladů nových, ale i z dalšího vydávání překladů z let minulých. Na publikaci tohoto literárního počínu se účastnilo celkem osm různých nakladatelství. Velkou oblibu tohoto díla u prvorepublikových čtenářů lze vyložit i výskytem protirakouských motivů v příběhové části románu.

Přetrvával rovněž zájem prvorepublikových nakladatelů o klasickou neboli starší italskou literaturu, o čemž svědčí i fakt, že u nás bylo opakovaně vydáváno dílo GIOVANNIHO BOCCACCIA (1313–1375), který je všeobecně považován za zakladatele italské umělecké prózy. V meziválečné době se opakovaných překladů výborů a publikací dočkal *Dekameron*, jenž se v počtu vydání italských titulů umístil na vrcholu žebříčku – jeho jediným konkurentem se stal román *Srdce* Edmonda De Amicis. Nezapomínalo se ovšem ani na klasika italského písemnictví Danta Alighieriho a jeho *Božskou komedii*, která se dočkala nového překladu z pera katolického kněze a překladatele Karla Vrátného. Naprostou novinkou konce dvacátých let bylo v češtině postupné vydávání výňatků z *Životopisů umělců* Giorgia Vasariho.

V době mezi světovými válkami byl jedním z nejvydávanějších a vůbec nejprekládanějších (podle počtu titulů) italských autorů LUIGI PIRANDELLO (1867 Agrigento – 1936 Řím), italský dramatik, prozaik a nositel Nobelovy ceny za literaturu za rok 1934. V tomto období bylo do češtiny přeloženo čtrnáct jeho děl, která byla publikována celkem osmnáctkrát, a nepočítaně dalších nevydaných překladů bylo pořízeno pro potřeby divadel.⁸ Pirandellovo dílo hojně komentovala dobová periodika.

⁸ KŘESÁLKOVÁ, J. *Italská literatura v Čechách a na Slovensku. Bibliografie italských literárních děl přeložených do češtiny a slovenštiny, vydaných od počátku knihtisku do současnosti, a přeložených*

Prvním Pirandellovým titulem, který vyšel v českých zemích (v překladu Marie Votrubové-Haunerové), bylo v roce 1922 drama *Šest postav hledá autora*, jež otevřelo cestu dalším překladům Pirandellových děl.⁹ Z dvacátých let pocházejí překlady i dalších Pirandellových divadelních her: *Každý má svoji pravdu*, *Každý dle svého*, *Jindřich IV.*, *Život, který jsem ti dala* a *Přítelkyně vdaných žen*. Vedle divadelních her byly ve zmíněné dekádě přeloženy také výbor z povídek a novel *Pro stéblo trávy*, *Sirný dým* a *Člověk, zvíře a ctnost*, sbírka povídek *Smrt v patách* a román *Jeden, nikdo, stotisíc*.

Celosvětově bylo ve sledovaném období, dle publikace *Pirandello nel Mondo*¹⁰, vydáno dílo L. Pirandella celkem 260krát. Československo, které bylo jednou ze zemí, jež Pirandellova díla nejvíce propagovaly, se v počtu vydání (včetně opakovaných) umístilo na čtvrté příčce. Nejvíce Pirandellových děl bylo vydáváno ve Francii (třináct přeložených titulů v celkem 29 vydáních), ve Spojených státech (čtrnáct přeložených titulů úhrnem ve 27 vydáních), ale i v Německu (celkem 27 vydání), kde autor studoval a dlouhou dobu pobýval a kde bylo přeloženo nejvíce jeho titulů (devatenáct).

Celkem ve 29 zemích vyšel ve sledovaném období román *Nebožtík Matyáš Pascal* (1904), který se ale prvního překladu do češtiny dočkal až v roce 1940. Zároveň se jednalo o jediné Pirandellovo dílo, které bylo (pod názvem *Nebohý Mattia Pascal*) přeloženo ve vymezeném období do slovenštiny, a to Augustinem Nedeliakem v roce 1936. Divadelní hra *Šest postav hledá autora* (1921) byla vydána ve 27 zemích a přeložena do dvanácti světových jazyků. Světový zájem byl rovněž o divadelní hru *Jindřich IV.* a o romány *Natáčí se! Zápisky Serafina Gubbia* a *Zavržená*.¹¹

5 Nejčastěji komentovaní autoři v českých periodikách

V rámci práce se otevřela rovněž možnost pozorovat diskurs tehdejší kritiky. Vybrané kapitoly disertace tedy analyzují divácký a kritický ohlas na nejprekládanějšího

netištěných divadelních her a operních libret inscenovaných od 18. století. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017, s. 538–539.

⁹ *Šest postav hledá autora* bylo celosvětově druhým nejprekládanějším a nejvydávanějším dílem Luigiho Pirandella. V cizině bylo publikováno ve sledovaném období, počítaje i českou verzi, celkem 28krát, přeloženo celkem třináctkrát. Nejvíce vydání v zahraničí nasčítalo dílo *Nebožtík Matyáš Pascal*, román byl vydán celkem 29krát, přeložen byl dvacetkrát. Do češtiny byl přeložen až v roce 1940 Františkem Kovárnou.

¹⁰ PERNICIARO, A., D'AFFRONTA, R. a SAIEVA, C., eds. *Pirandello nel mondo*. Palermo: Regione Siciliana, 2004.

¹¹ Viz tamtéž.

a nejdiskutovanějšího italského autora, jímž byl Luigi Pirandello. Na základě studia českých recenzí, kritik a anotací divadelních představení jsem uskutečnila analýzu reakcí české divadelní komunity, určila pravděpodobné příčiny dramatikova úspěchu či neúspěchu u českého publika a vymezila Pirandellovu pozici v kontextu české kultury.

Pirandellovy hry se vzhledem ke své experimentální povaze a ke vtažení diváka do procesu vzniku divadelního představení staly skutečně prubířským kamenem reakcí publika. Zatímco při svém prvním uvedení se hra *Šest postav hledá autora* setkala u českého diváctva i kritiků s určitými rozpaky a nepochopením, obzvláště patrnými u mimopražských scén navštěvovaných konzervativnějším obecnstvem, po turné Pirandellovy herecké společnosti v Praze, jež následovalo o několik let později, jako by i české publikum Pirandellovu tvorbu přece jen „vzalo na milost“. Zprvu kritizovanou přílišnou konstruovanost a intelektualismus uvedené hry nahradila vlna zvýšeného zájmu o tohoto italského dramatika, doložená bouřlivým aplausem, jakým byl Pirandello v Praze odměněn. Zda byla hlavním motivem publika touha spatřit slavného autora naživo, či zájem (podnícený dobou a sympatiemi českého národa vůči Itálii) o podívanou odehranou italskými herci, není zřejmé. Odlišné divadelní tradice, rozdílné pojetí herectví, italský temperament i živelné nastudování hry, tolik se lišící od její první české inscenace, však mohly být tím správným klíčem ke změně přístupu českého diváka vůči tvorbě tohoto italského dramatika. Jisté je, že Československo bylo (hned po Francii, Spojených státech a Německu) jednou ze zemí, jež Pirandellova díla (soudě dle počtu vydání) nejvíce podporovala. Velký podíl na této skutečnosti měl rozhodně dvorní překladatel Pirandella Václav Jiřina. Luigi Pirandello ovlivnil i původní českou tvorbu – kritika odhalila pirandellovské inspirace například v hrách Jana Bartoše.

Na excerpce českých recenzí, kritik a anotací byly založeny i další kapitoly, které se týkaly osudů často zmiňovaných italských autorů a jejich děl, jež na našem území vzbudila ohlas.

V meziválečném období byly přeloženy nejslavnější Vergovy romány *Rodina Malavogliova* a *Mistr Don Gesualdo*. Dobové komentáře se také týkaly úspěchu Vergova libreta k Mascagniho opeře, v této souvislosti se objevila historka bulvárního charakteru, jež se vztahovala k autorským právům a sporům ohledně peněžní částky. Z veristických spisovatelů vyvolala diskuzi rovněž autorka povídek z prostředí Sardinie Grazia Delleda, která v roce 1926 obdržela Nobelovu cenu za literaturu.

Vedle naturalistického Vergy byl prvorepublikovými Čechy velmi oblíbený spisovatel a dramatik Gabriele D'Annunzio. V periodikách se nachází spousta bulvárních

zpráv týkajících se jeho životních eskapád. Panoval zájem především o nové překlady jeho již v češtině vydaných románů, i když si na přehnaný počet překladů D'Annunziových děl někteří čeští kritici stěžovali. Rovněž zaznívaly pozitivní hlasy, které jeho romány doporučovaly, a to především intelektuálně zaměřeným čtenářům. Ve zkoumaném období byly tedy nově do češtiny přeloženy dva romány (*Nevinný* a *Triumf smrti*) a sbírka novel *Pescarské novelly*.

Zájem panoval jak o náročnější, tak populární oddechovou literaturu – nejvíce o dobrodružné romány (italská obdoba „verneovek“) Luigiho Motty a Emilia Salgariho. Ve vymezeném období byly přeloženy a opakovaně publikovány všechny jejich nejznámější romány. Našly se i četné překlady zástupců „konzumní“ literatury, konkrétně erotických románů Guida da Verony a Dina Segreho, publikujícího pod pseudonymem Pitigrilli – celkem tři vydání si vysloužil Pitigrilliho román *Kokain*. Dobová periodika, zejména ve třicátých letech, často ironicky komentovala literární počiny Benita Mussoliniho. Čeští čtenáři měli k dispozici překlad románu *Kardinálova milenka*. Přeložena byla i divadelní hra autorské dvojice Benito Mussolini–Giovacchino Forzano *Napoleonových sto dní*, kterou uvedlo Národní divadlo, což vyvolalo v novinách diskusi, proč jsou uváděny brakové kusy, které navíc podporují fašismus. Mussoliniho osobnost byla inspirací pro Osvobozené divadlo Voskovce a Wericha, konkrétně pro ústřední postavu hry *Caesar*, jejich vůbec prvního politicky laděného představení.

Mimo beletrii panoval velký zájem o překlady děl prozaika a publicisty Giovanniho Papiniho podněcující křesťanskou pobožnost. Překlady povídek byly pravidelně publikovány i časopisecky a vycházely také různé komentáře, jež se zprvu týkaly Papiniho konverze ke katolicismu. Velké oblibě se těšili italští autoři populárně naučné literatury a esejistiky. Jednalo se o překlady tezí antropologa a fyziologa Paola Mantegazzy či filozofa, historika, literárního kritika a intelektuálně nejvlivnější osobnosti první poloviny 20. století, Benedetta Croceho. Důležitou novinku představovala možnost přečíst si pedagogické úvahy Marie Montessori. V poznání moderních básníků hrála významnou roli antologie italské poezie *Italští básníci 1900–1930*, kterou veřejnosti zpřístupnil Adolf Felix, jeden z nejaktivnějších překladatelů z italštiny vůbec.

BIBLIOGRAFIE

Prameny a literatura

Prameny (dobové zdroje)

a) anonymní články a recenze

- 50 000 lir za životopis D'Annunziův. *Národní Osvobození* 7, 1930, č. 357, s. 5.
- 50 let od vydání Vergova románu Rodina Malavogliova, poznámka. *Panorama* 9, 1932, č. 1, s. 192.
- Anketa týdeníku Čin o překladech. *Čin* 6, 1934, č. 14, s. 315–323.
- Básník, jenž bydlí za jednu liru ročně. *Český svět* 21, 1925, č. 25, s. 13.
- Bohemica. *Zvon* 13, 1913, č. 33, s. 460.
- C. Collodi. *Časopis československých knihovníků* 8, 1929, č. 2, s. 91.
- Činoherní repertoár. *Divadelní listy* 2, 1926–1927, č. 11, s. 171–172.
- Čtete rád knihu o přírodě? In: HARTE, B. *Flip a jiné povídky*. Praha: B. Kočí, 1927, s. 129.
- D'Annunzio a církevní tresty. *Večerní České slovo* 8, 1926, č. 53, s. 2.
- D'Annunzio na indexu. *Venkov* 23, 1928, č. 161, s. 5.
- D'Annunzio znovu na církevním indexu. *Národní Osvobození* 5, 1928, č. 191, s. 5.
- D'Annunziovy podivnůstky. *Literární Rozhledy* 10, 1925, č. 1, s. 26–27.
- D'Annunziův románový hrdina, pastýř z Fondi, odsouzen k doživotní káznici. *Venkov* 25, 1930, č. 64, s. 8.
- D'Annunziův testament. *Venkov* 25, 1930, č. 267, s. 7.
- Divadlo (poznámka). *Zvon* 2, 1901, č. 13, s. 184.
- Divadlo. Nahé odívati. *Lidové noviny* 33, 1925, č. 254, s. 4.
- Drobné poznámky z notýsku Světozora. *Světozor* 29, 1929, č. 42, s. 957.
- Fotografie. *Český svět* 19, 1922, č. 11, s. 11.
- G. Verga. Dal tuo al mio. *Zvon* 4, 1903, č. 12, s. 167.
- Gabriele D'Annunzio knížetem. *České slovo* 16, 1924, č. 17, s. 3.
- Gabrielis Nuntii Opera Omnia. *Národní Osvobození* 4, 1927, č. 210, s. 11.
- Giovanni Papini, poznámka. *Literární rozhledy* 15, 1931, č. 5, s. 191.
- Hrdina D'Annunziova románu odsouzen k doživotní káznici. *Národní Osvobození* 7, 1930, č. 73, s. 5.
- Instituto di Cultura Italiana. *Čech* 48, 1923, č. 55, s. 3.

Istituto Italiano di Praga. *Právo lidu* 31, 1922, č. 170, s. 11.

Italská studie o Antonínu Sovovi. *Lidové noviny* 47, 1939, č. 539, s. 7.

Italský fašistický nactiutrhač Hugo Dadone před soudem. *Právo lidu* 36, 1925, č. 237, s. 5.

Italský sborník o Československu. *České slovo* 18, 1926, č. 40, s. 6.

Italský sborník o Československu. *Literární Rozhledy* 10, 1925–1926, č. 4, s. 236.

Italský spisovatel Giovanni Papini. *Zvon* 23, 1922, č. 7, s. 100.

Jak se oblékají slavní muži. Luigi Pirandello. *Eva* 2, 1930, č. 19–20, s. 16.

Jak žije a tvoří Grazia Deledda. *Národní listy* 67, 1927, č. 313, s. 5.

K. H. Mácha v italské revue. *Literární Rozhledy* 9, 1925, č. 10, s. 308.

K udělení Nobelovy ceny. Grazia Deledda. *Národní listy* 67, 1927, č. 312, s. 1.

Klamné zprávy o smrti D'Annunzia a Nobileho. *České slovo* 25, 1933, č. 94, s. 3.

Knihy redakci zaslané. G. Deledda: Na nové vinici. *Národní listy* 60, 1920, č. 330, s. 2.

Koncertní večer. *Večer: lidový deník* 6, 1919, č. 82, s. 4.

Kultura: „Čapka s rolničkami“ a „Soudně ověřený smolař“. *Moravská orlice* 64, 1926, č. 263, s. 3.

Lektorát československého jazyka na neapolské univerzitě. *Lidové noviny* 35, 1927, č. 645, s. 5.

Literatura. P. Mantegazza: Jak si zachováme zdraví. *Naše hory* 5, 1923, č. 50, s. 5.

Literatura: pro mládež a žákovské knihovny. *Nové směry* 2, 1929, č. 9, s. 147.

Literatura a věda. *Národní listy* 61, 1921, č. 343, s. 4.

Marinetti přijede do Prahy. *Národní listy* 61, 1921, č. 245, s. 2.

Matilde Serao. *Národní listy* 67, 1927, č. 170, s. 2.

Mussolini o Husovi. *Volná myšlenka* 28, 1937, č. 43, s. 308.

(Národní a Stavovské divadlo): „Pirandello se loučí se svým včerejším divadlem“. *Moravskoslezské divadlo* 9, 1928, č. 26, s. 7.

Národní ústav pro vydání sebraných spisů d'Annunziových. *Tribuna* 8, 1926, č. 142, s. 1–2.

Několik zahraničních novinářů. *Právo lidu* 27, 1918, č. 295, s. 6.

„Nová kolonie“. *Moravskoslezské divadlo* 9, 1928, č. 30, s. 12–13.

Nové dílo D'Annunziovo Fawile de Maglio. *České slovo* 16, 1924, č. 135, s. 7.

Nové drama D'Annunziovo v klatbě. *Národní Osvobození* 4, 1927, č. 356, s. 9.

Nové knihy. *Literární noviny* 1, 1927, č. 17, s. 3.

Nové knihy. *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 10, s. 5.

Novoroční. *Knihkupecký oznamovatel* 26, 1919, č. 1, s. 1.

Oddělení vrhačů pum zhuštěných vzduchem „Stockes“. *Český svět* 15, 1919, č. 19, s. 343.

Pan president republiky. *Národní Osvobození* 2, 1925, č. 65, s. 8–9.

Pan Ugo Dadone. *Volná myšlenka* 18–19, 1928, č. 30, s. 239.

Papež odsoudil díla D'Annunziova. *Venkov* 23, 1928, č. 48, s. 4.

Pirandello hraje až v úterý. *České slovo* 18, 1926, č. 291, s. 4.

Pirandello promluví v našem rozhlase. *České slovo* 26, 1934, č. 293, s. 4.

Pověřivý D'Annunzio. *Venkov* 28, 1933, č. 136, s. 3.

Poznámky: Dramatik Pirandello na skřipci. *Volná myšlenka* 26, 1935, č. 42, s. 1.

Premiéra D'Annunziovy hry v Paříži. *Tribuna* 9, 1927, č. 286, s. 2.

Pro děti a mládež od dvanácti let. Arturo Caroti: Špaček a Nin. *Čtenář* 2, 1950, č. 9, s. 248.

Pro mládež od dvanácti let. Arturo Caroti: Špaček a Nin. *Čtenář* 3, 1951, č. 5, s. 128.

Proč jste nečetla moje knihy: Guido Da Verona. *Eva* 1, 1929, č. 7, s. 27.

Přednášky prof. dra V. Tille, zpráva. *Právo lidu* 33, 1924, č. 34, s. 11.

Redakce. Jevišťe a italská tvorba dramatická. Kousek literární etiky, polemika. *Jevišťe* 2, 1921, č. 28, s. 434–437.

Rosso Di San Secondo. *Tribuna* 6, 1924, č. 254, s. 9.

Rosso di San Secondo: Mezi tančícími šaty. *Tribuna* 9, 1927, č. 304, s. 4.

Rozhovor s Pirandellem. *Radiojournal: autorisované programy všech slyšitelných stanic evropských*, 1934, č. 51, s. 18.

Rozhovor s Pirandellem. *Rozpravy Aventina* 6, 1930–1931, č. 8, s. 87.

Slavnostní představení na počest L. Pirandella ve Stavovském divadle. *Národní Osvobození* 3, 1926, č. 344, s. 4.

Storia di una Capinera, di G. Verga. *Slovan* 5, 1873, č. 19, s. 225–226.

Šest postav hledá autora. *Meziaktí (Informační list Českého divadla v Olomouci)*, 1923, č. 27, s. 2.

Štěpování. *Moravsko-slezské divadlo* 4, 1922, č. 18, s. 1–3.

Ústav italské kultury. *Volná myšlenka* 13, 1921, č. 31, s. 6.

V odpoledním vydání našeho listu: G. Verga. *Hlas národa* 1889, č. 167, s. 1.

Veliký italský básník Gabriele D'Annunzio. *Český svět* 18, 1922, č. 15, s. 11.

Vhodné dětské knihy. *Moravský deník* 33, 1938, č. 297, s. 4.

Všechny knihy D'Annunziovy na indexu. *Venkov* 21, 1926, č. 176, s. 2–3.

XVIII. Světový kongres Volné myšlenky v Praze 1920. *Volná myšlenka* 11, 1920, č. 37, s. 1–9.

b) články a recenze podepsané šiframi

- A. J. Šest postav hledá autora. *Moravská orlice* 64, 1926, č. 21 s. 3–4.
- Bed. Další Pirandello. *Večer* 15, 1928, č. 33, s. 2.
- (D. Ž.). Ku premiéře Rozkoše počestnosti. *Moravskoslezské divadlo* 9, 1927, č. 3, s. 1.
- E. V. Vánoční trh knih pro mládež. *Národní osvobození* 5, 1928, č. 350, s. 6.
- (Ch.D.). Kulturní obzor. Činohra. Nahé odívati. *Stráž socialismu* 6, 1925, č. 122, s. 6.
- J. B. Antonio Beltramelli zemřel. *Lidové noviny* 38, 1930, č. 142, s. 7.
- J. Č. K sedmdesátinám Gabriela d'Annunzio. *České slovo* 25, 1933, č. 71, s. 2.
- jen. Vegetariáni lásky. *Česká osvěta* 29, 1932–1933, č. 3–4, s. 126.
- K. Italská revue o Československu. *Venkov* 22, 1927, č. 273, s. 8.
- K. Vrchlický a Leopardi. *Zvon* 29, 1928–1929, č. 28, s. 391.
- M. Československá literatura v Itálii. *České slovo* 19, 1927, č. 251, s. 6.
- (nn.). Kulturní hlídka. Pirandello v Kroměříži. *Obzor* 17, 1926, č. 96, s. 5.
- (ns.). Písně o jedné věci. *A-Zet pondělník* 8, 1943, s. 3.
- Rv. RUR v Neapoli. *Lidové noviny* 36, 1928, č. 555, s. 7.
- Syžok. (Mussolini). *České slovo* 16, 1924, č. 154, s. 3.
- us. Italské knihy u nás. *Národní osvobození* 7, 1930, č. 41, s. 3.
- v.j. Luigi Pirandello a jeho dílo. *Divadelní list Národního divadla v Brně* 7, 1931–1932, č. 4, s. 65.
- vjk. Jak píše D'Annunzio. *Rozpravy Aventina* 7, 1932, č. 28, s. 230.
- (X.). Kulturní obzor. Činohra. Šest postav hledá autora. *Stráž socialismu* 7, 1926, č. 24, s. 5.
- V. Dante a Češi. *Lidové noviny* 29, 1921, č. 496, s. 7.
- V. Ž. Něco o d'Annunziovi. *Kulturní zpravodaj* 3, 1926, č. 5, s. 100–101.

c) články, recenze a další prameny s řádně uvedenými nebo rozšifrovanými autory

- ALBANO, B. Matilde Serao: Jak zmírá láska. *Bazar* 59, 1928, č. 1, s. 7.
- BABLER, O. F. Studie o K. M. Čapku-Chodovi. *Lidové noviny* 36, 1928, č. 456, s. 9.
- BÁR, Z. „Ostravská činohra“. *Rozpravy Aventina* 6, 1930–1931, č. 19, s. 227.
- BAREŠ, A. Jak pracuje Pirandello. *Rozhledy* 4, 1935, č. 1, s. 2.
- BARTOŠ, F. M. Mussoliniova kniha o Husovi. *Právo lidu* 34, 1925, č. 231, s. 1.
- BARTOŠ, J. Na okraj Pirandellova „Jindřicha Čtvrtého“. *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 2, s. 46–49.
- BARTOŠ, V. Vypravěči a dramatikové. *Pramen* 5, 1924, č. 11–12, s. 434.

- BARTOŠEK, M. Předmluva překladatele. In: MUSSOLINI, B. *Řeči o Italii a fašismu*. Praha: Plamja, 1935, s. 3–5.
- BELTRAMELLI, A. Bůh prostých lidí. *Nová doba: Orgán lidu pracujícího* 26, 1920, č. 66, s. 7–8.
- BELTRAMELLI, A. Slepci. *Vídeňské ilustrované noviny* 15, 1920, č. 34, s. 3.
- BLATNÝ, L. Bartošovo vzbouření na jevišti. *Host* 6, 1924–1925, č. 7, s. 211.
- BLATNÝ, L. Nahé odívati. *Právo lidu* 34, 1925, č. 124, s. 5.
- BOČEK, J. Z brněnské činohry. Nahé odívati. *Rovnost* 41, 1925, č. 142, s. 6.
- BRTNÍK, V. Kulturní obzor. Literární hlídka. *Venkov* 19, 1924, č. 1, s. 5.
- BRTNÍK, V. Maják na Ostrově racků. *Venkov* 23, 1928, č. 249, s. 7.
- BRTNÍK, V. Z vánočního trhu knižního. *Venkov* 20, 1925, č. 297, s. 2.
- BUKÁČEK, J. Marchese Misciatelli. *Lidové noviny* 36, 1928, č. 304, s. 9.
- BUKÁČEK, J. Nová italská kniha o Československu. *Stan* 2, 1930, č. 3–4, s. 61–62.
- BUKÁČEK, J. Papiniho Dějiny italské literatury. *Lidové noviny* 45, 1937, č. 573, s. 5.
- BUKÁČEK, J. Přednášky o českých kulturních věcech v Terstu. *Lidové noviny* 38, 1930, č. 282, s. 7.
- BUKÁČEK, J. Tři hlasy o Československu. *Lumír* 59, 1933, č. 6, s. 331–334.
- BUŠKOVÁ, M. G. Papini: Vykoupení (báseň v próze). *Cesta* 5, 1922–1923, č. 26–27, s. 367–368.
- CRÉMIEUX, B. Giovanni Papini (článek), z francouzštiny přeložil Jaroslav Skalický. *Akord* 2, 1928–1929, č. 5, s. 154–157.
- CROCE, B. *Barok (tři essaye)*. Praha: Kvasnička a Hampl, 1927.
- ČERNÍK, A. Americký interview s Pirandellem. Mladá Amerika proti Pirandellovi. *Rozhledy po literatuře a umění* 4, 1935, č. 27, s. 215–216.
- ČERVINKA, K. Luigi Pirandello se svou družinou hereckou provedl v Městském divadle na Vinohradech ve dnech 14. až 16. prosince tři svoje kusy. *Zvon* 27, 1927, č. 17, s. 239.
- ČERVINKA, V. Divadlo: Luigi Pirandello, Rozmysli si, Jakoubku. *Eva* 2, 1930, č. 23–24, s. 29.
- ČERVINKA, V. Gabriele D'Annunzio našel skladatele. *Zvon* 32, 1932, č. 27–28, s. 391.
- ČERVINKA, V. Petrarca v Čechách. *Zvon* 35, 1935, č. 18, s. 252.
- ČERVINKA, V. Skoupý nakladatel a zbohatlý básník. *Zvon* 22, 1922, č. 45–46, s. 644.
- ČVANČARA, K. Pirandello a jeho herci. Vzácný italský host v Praze, básník Luigi Pirandello. *Večer* 13, 1926, č. 285, s. 1.
- DELEDDA, G. Nechatí anebo vzítí. *Národní listy* 64, 1924, č. 78, s. 4.
- DELEDDA, G. Nechatí anebo vzítí. *Národní listy* 64, 1924, č. 79, s. 9.

- DOHALSKÝ, B. Bratři Čapkové v Italii. *Lidové noviny* 41, 1933, č. 120, s. 9.
- EISNER, P. Dante Vivo a mrtvý Komenský. *Čin* 8, 1936, č. 12, s. 180–181.
- FASTROVÁ, J. Rozhovor s Pirandellem. *Rozpravy Aventina* 2, 1926, č. 5, s. 87.
- FELIX, A. Giovanni Verga. *Panorama* 8, 1930, č. 7, s. 102.
- FELIX, A. Italské knihy u nás. *Národní listy* 68, 1928, č. 20, s. 4.
- FELIX, A. Mistr Don Gesualdo. *Rozpravy Aventina* 4, 1928, č. 4, s. 42.
- FELIX, A. Pirandello, profesor a dramatik. *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 6, s. 33–34.
- FELIX, A. Rozhovor s Pirandellem. *Lidové noviny* 42, 1934, č. 637, s. 5.
- FELIX, A. Soudobá poezie italská. *Rozhledy* 1, 1932, č. 9, s. 65.
- FERNANDEZ, R. O osobnosti. *Rozpravy Aventina* 5, 1929–1930, č. 13–14, s. 154.
- FISCHER, O. K dějinám české literatury. *Lidové noviny* 41, 1933, č. 102, s. 9.
- FISCHER, O. To nejhlavnější hledá autora. *Kritika* 1, 1924, č. 1, s. 21.
- FRAENKL, P. Nové knihy. *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 5, s. 59.
- FREJKA, J. Dialektik s maskou dramatika. *Národní osvobození* 3, 1926, č. 17, s. 4.
- GIUSTI, W. O poetismu. *Red: Revue svazu moderní kultury* 2, 1928, č. 2, s. 70–71.
- GOLOMBEK, B. Poesie a civilizace. *Lidové noviny* 41, 1933, č. 163, s. 10.
- GÖTZ, F. Bída světové poezie dramatické. *Národní obrození* 1, 1924, č. 133, s. 5.
- GÖTZ, F. O té dekadenci dramatu a divadla. *Nová svoboda* 2, 1925, č. 20, s. 321.
- HALAS, F. Benito Mussolini. Kardinálova milenka. *Index* 5, 1933, č. 1, s. 12.
- HÁSKOVÁ, Z. Divadlo. *Lumír* 50, 1923, č. 9, s. 502.
- HÁSKOVÁ, Z. Divadlo. *Lumír* 55, 1928–1929, č. 1, s. 43–46.
- HAŠKOVEC, P. M. Některé úkoly české romanistiky. *Časopis pro moderní filologii* 17, 1931, č. 1–2, s. 277–278.
- HAUSER, K. Pseudonymové celé země, spojte se! *Literární noviny* 7, 1934, č. 3, s. 1.
- HERBENOVÁ, B. Dobrodružné knihy Emilia Salgari. *Úhor* 17, 1929, č. 3–4, s. 58.
- HILBERT, J. Pirandellova družina v Městském divadle vinohradském. *Venkov* 21, 1926, č. 295, s. 3.
- HILBERT, J. Šest postav hledá autora. *Literární svět* 1, 1927–1928, č. 9, s. 1.
- HLOCH, V. Šest postav hledá autora ve Vinohradské divadle. *Venkov* 38, 1943, č. 44, s. 6.
- HORA, J. Zlatá maska. *Literární noviny* 3, 1929, č. 16, s. 2.
- HOVORKA, K. Giovanni Verga, Znamení lásky a jiné novely. *Česká osvěta* 5, 1921, č. 17, s. 130.
- HRNČÍŘ, F. *Obrázkové dějiny světové II*. Praha: Jan Svátek, 1926.

- CHIURLO, B. Grazia Deledda. Přel. V. Jiřina. *Rozpravy Aventina* 3, 1927–1928, s. 54–55.
- JACOBI, W. *Golem metla Čechů. Rozklad českého nacionalismu*. Praha: Staročeská společnost, 2008. [online] [cit. 3. 2. 2019]. Dostupné z: http://www.vzdelavaci-institut.info/?q=system/files/Golem_metla_Cechu-Walter_Jacobi.pdf.
- JANÍK, J. Čtvrté mládí. *Čin* 2, 1930, č. 2, s. 375.
- JEŘÁBEK, Č. Brněnská činohra. *Rozpravy Aventina* 5, 1929–1930, č. 15, s. 179.
- JEŘÁBEK, Č. Brněnská činohra. *Rozpravy Aventina* 7, 1931–1932, č. 9, s. 71.
- JEŘÁBEK, Č. Brněnská činohra. Luigi Pirandello: „Šest postav hledá autora“. – Režie a scéna: Vladimír Šimáček. – Po prvé v „Redutě“ 25 t. m. *Národní Osvobození* 3, 1926, č. 28, s. 3.
- JIŘINA, V. Antonio Beltramelli: Mussolini. *Tribuna* 5, 1923, č. 147, s. 1–2.
- JIŘINA, V. Antonio Beltramelli: Mussolini. *Tribuna* 5, 1923, č. 148, s. 1–2.
- KALISTA, Z. Piero Misciatelli. *Literární svět* 1, 1928, č. 19–20, s. 10.
- KOČÍ, B. B. *Kočího malý slovník naučný* 2. Praha: B. Kočí, 1929.
- KODÍČEK, J. Divadlo Pirandellovo představilo se v úterý t. m. na Vinohradském divadle „Šesti postavami, hledajícími autora“. *Tribuna* 8, 1926, č. 295, s. 5.
- KODÍČEK, J. Pirandello v Praze. *Večerní České slovo* 8, 1926, č. 284, s. 2.
- KODÍČEK, J. Šest postav hledá autora. *Tribuna* 5, 1923, č. 240, s. 1–2.
- KOLMAN CASSIUS, J. Z pražské činohry. Pirandellovo divadlo. *Lidové noviny* 34, 1926, č. 631, s. 9.
- KONRÁD, E. Filigran. *Cesta* 7, 1924–1925, č. 11, s. 179–180.
- KONRÁD, E. Pirandello a Verga. *Národní Osvobození* 11, 1934, č. 296, s. 6.
- KOPAL, J. *Co číst z literatur románských*. Praha: Fr. Borový, 1937.
- KOPAL, J. L'Europa Orientale. *Nové Čechy* 5, 1921–1922, č. 4–5, s. 191.
- KOPAL, J. Literární hnutí v Itálii. *Nové Čechy* 7, 1924, č. 9–10, s. 387.
- KOVÁRNA, F. Cremieux o italské literatuře. *Host* 8, 1928–1929, č. 7, s. 145–149.
- KOVÁRNA, F. Československo a Itálie. *Národní Osvobození* 2, 1925, č. 105, s. 4.
- KOVÁRNA, F. Dnešek italské literatury. *Host* 4, 1924–1925, č. 9, s. 310–311.
- KOVÁRNA, F. Italský přehled, informace. *Rozpravy Aventina* 3, 1927–1928, č. 6–7, s. 82.
- KOVÁRNA, F. Luigi Pirandello. *Národní Osvobození* 3, 1926, č. 342, s. 3.
- KOVÁRNA, F. Rozhovor s Pirandellem. *Národní Osvobození* 3, 1926, č. 343, s. 2.
- KOVÁRNA, F. Z cizích divadel. *Národní Osvobození* 1, 1924, č. 23, s. 5.
- KOVÁŘ, F. Papini Giovanni, Gog (memoáry), přel. Nina Tučková. *Česká osvěta* 30, 1933–1934, č. 3, s. 101–102.

- KOVÁŘ, F. Papini Giovanni, Živý Dante (biografie). Praha: J. R. Vilímek, 1936. *Česká osvěta* 33, 1936–1937, č. 2, s. 75.
- LOSKOT, F. Benito Mussolini: Giovanni Hus il Veridico. *Volná myšlenka* 9, 1913, č. 4, s. 127.
- LOVRIČ, B. Jihoslovanský básník básníku Gabrielemu D'Annunziovi. *Národ* 3, 1919, č. 43, s. 504–505.
- MÁGR, A. S. Karel Čapek Trapné povídky. *Prager Presse* 9, 1929, č. 291, s. 6.
- MACH, J. Italská revue slovanských literatur. *Lidové noviny* 34, 1926, č. 545, s. 9.
- MANDLOVÁ, A. *Dneska už se tomu směju*. Praha: XYZ, 2009.
- MANTEGAZZA, P. Protěž. *Rozkvět* 15, 1922, č. 15, s. 444.
- MAREK, P. G. Verga: Eva. *Literární listy* 10, 1889, č. 24, s. 412–413.
- MAREK, V. Edmondo De Amicis. In: DE AMICIS, E. *Srdce, kniha pro mládež*. Praha: V. Neubert, 1913, s. 383–384.
- MARINETTI, F. T. Kronika italské kultury (přel. Jiří Macák). *Host* 3, 1923–1924, č. 1, s. 58–62.
- MARINETTI, F. T. Polnice vln. Let nad srdcem Italie. In: FELIX, A., ed. *Italští básníci 1900–1930*. Praha: Ústav italské kultury, 1932 s. 75–78.
- MARTÍNEK, V. Šest postav hledá autora. *Moravskoslezský deník* 29, 1926, č. 1, s. 6.
- MIKEŠ, V. Srdce na dlani? *Host* 29, 2013, č. 3, s. 37.
- MONTALE, E. Tvůj krok. Chorál usínajícího odpoledne. Skřípe hřidel studně. Ó, žive, já pohrdám tvým leskem. Široko. Stará celnice. In: FELIX, A., ed. *Italští básníci 1900–1930*. Praha: Ústav italské kultury, 1932 s. 105–110.
- MUŽOVSKÝ, A. Pavel Mantegazza: Sedmikrása. *Tribuna* 4, 1922, č. 157, s. 2.
- MUŽÍK, B. Luigi Pirandello jako povídkář. *Host* 5, 1926, č. 10, s. 299–300.
- NEUBER, F. Předsednictvo italské ligy československé. *Český svět* 15, 1919, č. 43, s. 289.
- NOHEJL, M. Šest postav hledá autora. *Pramen* 4, 1923–1924, č. 4, s. 185–187.
- NOVÁK, A. Dante a Komenský. *Lidové noviny* 44, 1936, č. 262, s. 5.
- NOVÁK, A. Josefu Bukáčkovi... *Lidové noviny* 41, 1933, č. 576, s. 9.
- NOVÁK, A. Nové překlady z češtiny do vlaštiny. *Lidové noviny* 34, 1926, č. 440, s. 9.
- NOVÁK, A. Nové stati o česko-italských vztazích kulturních. *Lidové noviny* 41, 1933, č. 52, s. 9.
- NOVÁK, A. Petrarca a Čechové. *Lidové noviny* 41, 1933, č. 286, s. 9.
- NOVÁK, B. Italský časopis pro slovanské literatury Rivista di letteratura slave. *Lidové noviny* 36, 1928, č. 218, s. 7.
- NOVÁKOVÁ, E. Došlé publikace. Edmondo De Amicis: Srdce. *Úhor* 22, 1934, č. 10, s. 168.

- NOVOTNÝ, M. Pirandello lidský. *Národní listy* 67, 1927, č. 138, s. 4.
- PACHMAYER, J. Pirandello trochu šejdrem. *Večer* 17, 1930, č. 4, s. 2.
- PAPINI, G. Dante, náš bratr. Z knihy Dante vivo přel. J. Čep. *Listy pro umění a kritiku* 1, 1933, č. 18, s. 561–563.
- PAPINI, G. Moje žena (100 pagine di poesia), Já a láska (próza), z italštiny přeložil B. Vlček. *Cesta* 6, 1923–1924, č. 6, s. 86–88.
- PAULÍK, J. Oznámení o divadelní premiéře komedie o třech dějstvích L. Pirandella, Rozkoš z počestnosti. *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 19–20, s. 225.
- PAULÍK, J. Uvedení hry L. Pirandella. *Rozpravy Aventina* 5, 1929–1930, č. 18, s. 215.
- PELÁN, J. Marinettiho Ohnivý buben podruhé. *Literární noviny* 5, 1994, č. 46, s. 10.
- PEROUTKA, F. Literatura a umění: Italové a Španělé. *Přítomnost* 12, 1935, č. 44, s. 696.
- PEROUTKA, F. Literatura a umění: Sbor arcibiskupů a profesorů ve výslužbě hodnotí literaturu. *Přítomnost* 12, 1935, č. 43, s. 684.
- PEROUTKA, F. Nové knihy. *Přítomnost* 5, 1928, č. 49, s. 784.
- PETRUS, J. D'Annunzio Gabriele. Nevinný. *Česká osvěta* 25, 1929, č. 5, s. 217–218.
- PIRANDELLO, L. Dlouhá sukně (povídka), přel. J. Zaorálek. *Tribuna literární a umělecká* 1, 1924, č. 17, s. 2–5.
- PIRANDELLO, L. Formalita (povídka), přel. A. Muťovský. *Národní listy* 63, 1923, č. 194, s. 2.
- PIRANDELLO, L. Formalita (povídka), přel. A. Muťovský. *Národní listy* 63, 1923, č. 195, s. 2.
- PIRANDELLO, L. Formalita (povídka), přel. A. Muťovský. *Národní listy* 63, 1923, č. 196, s. 2.
- PIRANDELLO, L. Formalita (povídka), přel. A. Muťovský. *Národní listy* 63, 1923, č. 203, s. 2.
- PIRANDELLO, L. Hlas (povídka), přel. V. R. *Právo lidu* 34, 1925, č. 103, s. 9–10.
- PIRANDELLO, L. Hlas (povídka), přel. V. R. *Právo lidu* 34, 1925, č. 103, příl. Dělnická besídka, č. 13, s. 315.
- PIRANDELLO, L. Hodina (povídka), přel. J. Záhoř. *Národní Osvobození* 1, 1924, č. 49, s. 1–2.
- PIRANDELLO, L. *Jeden, nikdo, sto tisíc*. Praha: Václav Petr, 1929.
- PIRANDELLO, L. Jen dobrák (povídka), přel. M.P. *Právo lidu* 34, 1925, č. 214, příl. Dělnická besídka, č. 38, s. 9–10.
- PIRANDELLO, L. Jinýma očima (povídka), přel. V. Š. *Právo lidu* 35, 1926, č. 204, příl. Dělnická besídka, č. 36, s. 141–143.
- PIRANDELLO, L. Kresba (povídka), přel. L. E. *Právo lidu* 34, 1925, č. 16, příl. Dělnická besídka, č. 4, s. 27–30.

- PIRANDELLO, L. Netopýr (povídka), přel. dr. V. Jiřina. *Topičův sborník* 13, 1925–1926, č. 5, s. 198–204.
- PIRANDELLO, L. Obraz (povídka), přel. M. Bušková. *Tribuna* 5, 1923, č. 127, příl. Nedělní besídka, s. 1–2.
- PIRANDELLO, L. Pravda (povídka), přel. F. Š. *Právo lidu* 34, 1925, č. 185, příl. Dělnická besídka, č. 33, s. 9–10.
- PIRANDELLO, L. Pravda (próza), přel. J. Zaorálek. *Cesta* 7, 1924–1925, č. 23, s. 358–360.
- PIRANDELLO, L. Sláma ať shoří (povídka), přel. J. Záhoř. *Národní Osvobození* 1, 1924, č. 325, s. 1–2.
- PIRANDELLO, L. V hotelu zemřel jeden takový (povídka), přel. M. Bušková. *Tribuna* 5, 1923, č. 201, s. 1–2.
- PIRANDELLO, L. V hotelu zemřel jeden takový (povídka), přel. M. Bušková. *Tribuna* 5, 1923, č. 202, s. 1.
- PIRANDELLO, L. Vějířek (povídka), přel. A. Muťovský = A. Truksa. *Tribuna* 7, 1925, č. 38, příl. Modní Revue 5, č. 7, příl. Zábavné čtení, s. 27–28.
- PIRANDELLO, L. Vlak zapískl (povídka), přel. J. Jaroš. *Večerní Tribuna* 6, 1924, č. 88, s. 1–2.
- PIRANDELLO, L. Vlak zapískl (povídka), přel. J. Jaroš. *Večerní Tribuna* 6, 1924, č. 89, s. 1–2.
- PLECHATÝ, L. Nový Pirandello na českém jevišti. *Národní listy* 67, 1927, č. 17, s. 4.
- POSPÍŠIL, O. Vánoční trh knižní. Povídky ze života. *Úhor* 17, 1929, č. 10, s. 179.
- POSSENTI, E. Un volo di Pirandello. *Corriere della Sera*, 5. 1. 1927, s. 351.
- PRACH, V. Luigi Pirandello: Šest postav hledá autora. Z italštiny přeložila M. Votrubová-Haunerová. (České divadlo, sv. 48. Nákladem „Zory“ v Karlíně.). *Česká osvěta* 21, 1925, č. 6, s. 384.
- PRAUS, F. *Učebnice jazyka italského pro obchodní akademie a reformní reálná gymnasia*. Praha: Česká grafická unie, 1929.
- PROCHÁZKA, F. S. Italský premiér Mussolini napsal před dvaceti lety. *Zvon* 29, 1928–1929, č. 4, s. 56.
- PROCHÁZKA, F. S. Mussolini napsal roku 1909. *Zvon* 30, 1929–1930, č. 9, s. 128.
- PROCHÁZKA, F. S. O D'Annunziovi. *Zvon* 28, 1928, č. 31, s. 436.
- PROCHÁZKA, F. S. Pan D'Annunzio po svých leteckých trofejích. *Zvon* 30, 1930, č. 28, s. 392.
- PROCHÁZKA, F. S. Ve spisech Gabriela D'Annunzia. *Zvon* 30, 1929, č. 15–16, s. 221.
- PROX, K. Luigi Pirandello a jeho Šest postav hledá autora. *Divadlo moravskoslezské* 7, 1926, č. 16, s. 1.

- PUGLIONISI, C. Kdo je vlastně D'Annunzio? Přeložil sp. *Venkov* 24, 1929, č. 262, s. 3–4.
- RAISOVÁ, D. Pohostinské hry souboru L. Pirandella v divadle Vinohradském. *Ženský svět* 31, 1927, č. 1–2, s. 17–18.
- RENČ, V. Jedna nechápavost a jeden nemrav (polemika). *Řád* 3, 1936, č. 3, s. 205.
- ROSENDORFSKÝ, J. Čechy a Itálie v díle vlašského slavisty. *Lumír* 66, 1939–1940, č. 4, s. 215–216.
- RYDVAN, J. Divadlo. Rosso di San Secondo: Ó loutky, jaká vášeň. *Topičův sborník* 12, 1924–1925, č. 3, s. 137–138.
- RYDVAN, J. Italská divadelní revue Comoedia v Miláně. *Topičův sborník* 11, 1923–1924, č. 9, s. 427.
- RYDVAN, J. Pražský činoherní přehled. *Topičův sborník* 11, 1923–1924, č. 2, s. 89–90.
- SADECKÝ, F. České divadlo v Olomouci. *Našinec* 59, 1923, č. 149, s. 5.
- SADECKÝ, F. České divadlo v Olomouci. *Našinec* 59, 1923, č. 260, s. 5.
- SEDLÁČEK, H. Posudky. Knihy. Edmondo De Amicis: Za matkou (Od Apenin k Andám). *Úhor* 8, 1919, č. 1, s. 9.
- SCHILLER, O. Uznání zásluh čsl. beletristy o prohloubení kulturních styků italo-československých. *Národní osvobození* 5, 1928, č. 147, s. 6.
- SKALICKÝ, J. Giovanni Papini. *Rozpravy Aventina* 1, 1925–1926, č. 7, s. 90.
- SKÝPALA, O. D'Annunziova zpověď, pokání a komedie. *Večerní České slovo* 8, 1926, č. 27, s. 1.
- SMETÁČEK, Z. D'Annunzio přizvukuje Mussolinimu. *Venkov* 21, 1926, č. 3, s. 4.
- SOKOL, K. E. Z brněnské činohry. Dvě Pirandellovy komedie. *Lidové noviny* 34, 1926, č. 580, s. 7.
- SOKOL, K. E. Z brněnské činohry. Šest postav hledá autora. *Lidové noviny* 34, 1926, č. 47, s. 7.
- SPRINGER, J. Motta Luigi, Bouřlivý proud. *Česká osvěta* 28, 1931–1932, č. 4, s. 177.
- SRBOVÁ, O. Divadelní směs. *Studentský časopis* 14, 1934, č. 3, s. 80–81.
- SRBOVÁ, O. Šest postav hledá autora. *Národní práce*, 1943, č. 52, s. 3.
- STEINER, R. Grazia Deledda. *Tribuna* 9, 1927, č. 291, s. 1.
- STEINER, R. Z italského divadla. *Lidové noviny* 36, 1928, č. 591, s. 7.
- STUPARICH, G. *La nazione czeca*. Catania: F. Battiato, 1915.
- SUCHÝ, L. D'Annunzio majitelem vrcholku Monte Nevoso. *Venkov* 21, 1926, č. 60, s. 4.
- SUCHÝ, L. Něco o Gabrielovi D'Annunzio. *Venkov* 24, 1929, č. 300, s. 4.
- SUCHÝ, L. Paní Grazia Deledda a Nobelova cena. *Venkov* 22, 1927, č. 281, s. 4–5.
- SUCHÝ, L. Poustevník D'Annunzio. *Venkov* 24, 1929, č. 235, s. 4.

- SUK, V. F. Dobrá kniha. Novinky 1932. Edmondo De Amicis: Srdce. *Úhor* 20, 1932, č. 1, s. 10.
- SUK, V. F. Vánoční trh knižní. Povídky ze života. *Úhor* 16, 1928, č. 10, s. 179.
- SUK, V. F. Vánoční trh knižní. Povídky ze života. *Úhor* 17, 1929, č. 10, s. 179.
- SVOBODA, K. Divadlo. *Nové Čechy* 8, 1924–1925, č. 4, s. 155–156.
- SVOBODA, K. Divadlo. Z pražských divadel. *Nové Čechy* 7, 1924, č. 5, s. 185.
- SVRČEK, J. Brněnská činohra. Večer dramatické konservatoře. *Národní Osvobození* 6, 1924, č. 143, s. 6.
- SVRČEK, J. B. Z brněnské činohry. Pirandellovy komedie. *Rovnost* 42, 1926, č. 318, s. 5.
- SVRČEK, J. B. Z brněnské činohry. Šest postav hledá autora. *Rovnost* 42, 1926, č. 28, s. 4.
- ŠÁDEK, F. P. Mantegazza: Pohádka. *Rozkvět* 14, 1921, č. 6, s. 175.
- ŠALDA, F. X. O smyslu kultury. *Šaldův zápisník* 3, 1930–1931, č. 1, s. 113.
- ŠIMEK, O. Z nových překladů beletristických. *Literární svět* 1, 1927, č. 5, s. 4.
- ŠIMSA, J. Pozérství fašistického básníka. *Národní Osvobození* 8, 1931, č. 39, s. 5.
- ŠTORCH, E. Čítárny, knihovny a četba. Výzkum dětské četby provedený dotazníky na základě metod Rubakinových provedený v prosinci 1936 v Klatovech. *Úhor* 26, 1938, č. 6, s. 100–106.
- ŠTORCH-MARIEN, O. Divadelní premiéry: Luigi Pirandello: Nahé odívati. *Rozpravy Aventina* 3, 1927–1928, č. 11–12, s. 146.
- ŠTORCH-MARIEN, O. Pirandellova družina. *Rozpravy Aventina* 2, 1926–1927, č. 8, s. 94.
- ŠTORCH-MARIEN, O. *Sladko je žít: Paměti nakladatele* 1. Praha: Aventinum, 1992.
- THEER, O. Národní divadlo. *Lumír* 35, 1907, č. 6, s. 281–282.
- TRÄGER, J. B. Mussolini – G. Forzano. Napoleonových sto dní. *Čin* 6, 1934, č. 40, s. 958–960.
- TRÄGER, J. Pražská činohra. Mussolini-Forzano: Napoleonových sto dní (drama). *Index* 6, 1934, č. 11, s. 122–123.
- TRNKA, T. Salgari Emilio: Dcery faraonů a Hora světla. *Česká osvěta* 22, 1925–1926, č. 9, s. 548.
- TUČKOVÁ, N. Verga a rodina Malavogliova. *Panorama* 8, 1930, č. 7, s. 102.
- TURNEROVÁ, T. Biskup proti D'Annunziovi. *České slovo* 19, 1927, č. 305, s. 4.
- UNGARETTI, G. Nebe a moře. Plahočení válečné. Vánoce. Západ slunce. Večer. Tulák. Itálie. Daleko. Vojáci. Tichý večer. Ostrov. In: FELIX, A., ed. *Italští básníci 1900–1930*. Praha: Ústav italské kultury, 1932 s. 89–94.
- UNGARETTI, G. Plahočení válečné, báseň. *Cesta* 9, 1926–1927, č. 35, s. 541.

- VACHEK, E. Annunziovy Pescarské novely. *Volná myšlenka* 7, 1912, č. 1, s. 24.
- VESELÝ, A. Vzbouření na jevišti. *Rovnost* 41, 1925, č. 157, s. 3.
- VLČEK, B. Italské revue o české literatuře. *Lidové noviny* 38, 1925, č. 33, s. 7.
- VLČEK, B. Italský měsíčník I nostri quaderni. *Lidové noviny* 35, 1925, č. 77, s. 7.
- VODÁK, J. Giovanni Verga: Sedlák kavalír a jiné novely. *Literární listy* 15, 1894, č. 416, s. 277.
- VOJTĚCH, K. Pirandello Luigi, Nahé odívati. *Česká osvěta* 24, 1927–1928, č. 6, s. 243.
- VRCHLICKÝ, J. *Rozpravy literární*. Praha: Máj, 1906.
- VYSKOČIL, Q. M. Z kulturního světa: Nový Pirandello. *Zlatá Praha* 44, 1927, s. 243.
- WINTER, G. Mussolini – spisovatel. *Právo lidu* 32, 1923, č. 140, s. 9.
- WINTER, G. Mussolini autor dramatický. *Právo lidu* 34, 1925, č. 99, s. 8.
- WOLFF, F. Dramatika německého fašismu. Studie z němčiny. Přel. Ant. Machander. *U Blok* 2, 1937, č. 1, s. 82–88.
- ZANOTTI-BIANCO, U. Poznámka. *Lidové noviny* 29, 1921, č. 39, s. 9.
- ZELINKA, V. Papini G. Zpovědi (výbor povídek). *Česká osvěta* 22, 1925–1926, č. 8, s. 518.
- ZIMA, V. Itálie má nyní tři rekonstruovaná antická divadla. *Zvon* 27, 1927, č. 52, s. 724.
- ZIMA, V. Slavný italský filosof Croce. *Zvon* 29, 1929, č. 35, s. 491.

Odborná literatura

- BOERO, P. a DE LUCA, C. Il ventennio fascista (1922–1943). In: *Letteratura per l'infanzia*. Bari: Laterza, 1995, s. 40–53.
- BRDEK, Z. Reprezentace italské kultury v českém prostoru 20. a 30. let 20. století: Luigi Pirandello a jeho návštěvy Prahy. In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 485–499.
- CACCAMO, F. Promarněná příležitost ve střední Evropě. Itálie a Československo mezi dvěma světovými válkami. In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 77–91.
- CAMPISANO, C. La Fiera internazionale del Libro di Firenze 1922–1932. *La Fabbrica del Libro* 13, 2007, č. 1, s. 19–22. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <https://www.fondazionemondadori.it/wp-content/uploads/2018/12/Campisano-Carla.pdf>.
- CASANOVA, P. *Světová republika literatury*. Praha: Nakladatelství Karolinum UK, 2012.

- COSENTINO, A. L'Attività editoriale dell'Istituto di Cultura Italiana di Praga. In: MARCHETTI, A. G. a FINOCCHI, L. *Stampa e piccola editoria tra le due guerre*. Milano: Franco Angeli, 1997, s. 219–235.
- CRÉMIEUX, B. *Panorama soudobé literatury italské*. Praha: Jan Laichter, 1930.
- ČERMÁKOVÁ, V. Příloha A. Soupis citovaných autorských knih Josefa Váchala v kontextu biografické datace. In: *Autorské knihy Josefa Váchala. Artefakty české knižní kultury v kontextu moderního umění*. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, 2006. Bakalářská práce (Bc.). [online] [cit. 15. 11. 2018]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/fydxv/Posudek-Cermakova_S_.doc.
- D'AMICO, A. *Maschere Nude, Volume II: Pirandello e il teatro. Cronologia 1918–1922. Catalogo delle opere drammatiche. Opera completa – i Meridiani*. Milano: Mondadori, 2007.
- DIGRIN, Z. Doslov. In: PIRANDELLO, L. *5 her a jedna aktovka*. Praha: Odeon, 1967, s. 340–341.
- FORST, V. *Lexikon české literatury. Osobnosti, díla, instituce*. Praha: Academia, 1985.
- FORST, V. *Lexikon české literatury. Osobnosti, díla, instituce, H–L*. Praha: Academia, 1993.
- HALADA, J. *Člověk a kniha*. Praha: Karolinum, 1993.
- HÁLEK, J. Budova pro Československý historický ústav v Římě (1922–1938). In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 233–256.
- HEILBRON, J. Towards a Sociology of Translation, Book Translations as a Cultural World-system. *European Journal of Social Theory* 2, 1999, č. 4, s. 429–444.
- HEILBRON, J. *Translation as a cultural world system, Perspectives: Studies in Translatology*. France: University of Lille, 2000.
- HELAN, P. Československo-italské vztahy od první světové války do začátku dvacátých let. In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 222–235.
- HELAN, P. *Duce a kacíř. Literární mládí Benita Mussoliniho a jeho kniha Jan Hus, muž pravdy*. Brno: L. Marek, 2006.
- HODROVÁ, D., ed. *Proměny subjektu*. Praha: Ústav pro českou a světovou literaturu ČAV, 1993.
- HOLZKNECHT, V. *Jaroslav Ježek a Osvobozené divadlo*. Praha: SNKLHU, 1957.
- HOŘKÝ, V. Edmondo de Amicis. In: PELÁN, J. et al. *Slovník italských spisovatelů*. Praha: Libri, 2004, s. 289–290.
- HOUSKA, O. *Praha proti Římu. Československo-italské vztahy v letech 1922–1929*. Praha: Filozofická fakulta UK, 2011.

- HRABÁK, J. *Poetika*. Praha: Československý spisovatel, 1973.
- HRDLÍČKA, J. Benito Mussolini a italský fašismus v pamětech prof. Vlastimila Kybala. In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 127–136.
- JANDOVÁ, Z. *Jaroslav Vrchlický a italská poezie jeho doby. Diplomová práce obhájená na Oddělení italianistiky Ústavu románských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze*. Praha: Pražská imaginace, 1998.
- JAUSS, H. R. Dějiny literatury jako výzva literární vědě. In: *Čtenář a výzva. Výbor prací kostnické školy recepční estetiky*. Brno: Host, 2001, s. 7–38.
- JEDLIČKA, B. Poznámky a vysvětlivky. In: DE AMICIS, E. *Srdce*. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958, s. 337–344.
- KLÍPOVÁ, B. Giani Stuparich, svědek a moralista. Život mezi Terstem, Prahou a Florencií. *ČLOVĚK – Časopis pro humanitní a společenské vědy*, č. e12, s. 1–36. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/71235018-Giani-stuparich-svedek-a-moralista-zivot-mezi-terstem-prahou-a-florencii-barbora-klipova.html>.
- KLVAČOVÁ, R. Zdeněk Kristen a jeho šestiletý pobyt v Římě. In: *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 297–312.
- KOUCKÁ, I. Studijní pobyty badatelů o antice v Československém ústavu historickém v Římě v letech 1923–1942. In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 275–295.
- KŘESÁLKOVÁ, J. Dagli appunti sulla fortuna di Marinetti in Boemia. *Il confronto letterario* 12, 1995, č. 23 s. 231–246.
- KŘESÁLKOVÁ, J. *Italská literatura v Čechách a na Slovensku. Bibliografie italských literárních děl přeložených do češtiny a slovenštiny, vydaných od počátku knihtisku do současnosti, a přeložených netištěných divadelních her a operních libret inscenovaných od 18. století*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017.
- KŘESÁLKOVÁ, J. *La letteratura italiana in Cecoslovacchia. Bibliografia delle opere di autori italiani tradotte in ceco e in slovacco dalla nascita della stampa fino ad oggi*. Milano: Guerini, 1991.
- KUKÁNOVÁ, Z. Řím jako intelektuální centrum výchovy katolických bohoslovců. In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 343–372.
- MASSIMI, D. Česká literární kultura v Itálii. *Rivista dell'Istituto Italiano di Cultura di Praga – Časopis Italského kulturního institutu v Praze* 5, 1999, č. 2 – 2000, č. 1, s. 62–77.

- MORETTI, F. *Conjectures on World Literature*. *New Left Review* 1, 2014, č. 4, s. 54–68.
- NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků*. Praha: M. Navrátil, 1930.
- NOBILE, A. *Cuore in 120 anni di critica deamicisiana*. Roma: Aracne Editrice, 2009.
- OPELÍK, J., FORST, V. a MERHAUT, L. *Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce*. Praha: Academia, 2008.
- PÁNEK, J. Idea Československého a Českého historického ústavu v Římě. In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 215–232.
- PAVELKOVÁ, R. *Archivář a vysokoškolský učitel Zdeněk Kristen*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra historie, 2011. Magisterská práce (Mgr.).
- PELÁN, J. et al. *Slovník italských spisovatelů*. Praha: Libri, 2004.
- PERNICIARO, A., CAPOBIANCO, F. a IACONO, C. A. *Luigi Pirandello: informazioni sul mio involontario soggiorno sulla terra*. Agrigento: Regione siciliana, assessorato dei beni culturali ed ambientali e della pubblica istruzione, 2001.
- PERNICIARO, A., D’AFFRONTA, R. a SAIEVA, C., eds. *Pirandello nel mondo*. Palermo: Regione Siciliana, 2004.
- POLÁČEK, J. *Tvorba a recepcie. Studie o meziválečné české literatuře*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, 2003.
- RANDÉ, K. a FOCH, V. *Bibliografický katalog Československé republiky. Literární tvorba z roku 1929 vyjma díla pokračovacího*. Praha: Národní knihovna, 1930.
- RAUCHOVÁ, J. *Československý historický ústav v Římě*. České Budějovice: Společnost pro kulturní dějiny, 2014.
- SANTORO, S. *L’Italia e l’Europa orientale. Diplomazia culturale e propaganda 1918–1943*. Milano: Franco Angeli, 2005.
- SEDDIO, P. *Il teatro di Gabriele d’Annunzio*. Catanzaro: Montecovello, 2011.
- SEIDL, I. *Jaroslav Vrchlický a Emilio Teza v kontextu česko-italských literárních a kulturních vztahů: vzájemná korespondence z let 1885–1901*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1988.
- SIEGLOVÁ, T. Luigi Pirandello e la Cecoslovacchia (1923–1936). In: RÖSSNER, M. a SORRENTINO, A. *Pirandello e la traduzione culturale*. Roma: Carocci editore, 2012, s. 91–98.
- STANĚK, J. *Přehled dějin literatury pro školy*. Brno: Dědictví Havlíčkovo, 1934.
- STANĚK, J. *Rukověť dějin literatury české pro obecní knihovníky*. Praha: Státní nakladatelství, 1923.

- ŠÁMAL, P. et al. *Literární kronika první republiky: události, díla, souvislosti*. Praha: Academia, 2018.
- ŠIMEČEK, Z. a TRÁVNÍČEK, J. *Knihy kupovati. Dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014.
- ŠMÍD, M. Římské mise Kamila Krofty ve dvacátých letech 20. století. In: RAUCHOVÁ, J. a JIROUŠEK, B. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918–1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 93–107.
- ŠORMOVÁ, E. *Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů*. Praha: Divadelní ústav, 2000.
- ŠORMOVÁ, E. Švandovo divadlo. *Česká divadelní encyklopedie*. 2000. [online] [cit. 1. 6. 2020]. Dostupné z: http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Švandovo_divadlo.
- ŠPIČKA, J. Dantovo dílo v českém prostředí. *iLiteratura.cz*. 12. 1. 2010. [online] [cit. 3. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25677/dantovo-dilo-v-ceskem-prostredi>.
- ŠPIČKA, J. Dramatické dílo Luigiho Pirandella v Itálii, ve světě a na Moravě. *Svět literatury* 20, 2010, č. 42, s. 196–207.
- ŠPIČKA, J. Giani Stuparich e la guerra dei Cecoslovacchi. In: CIRILLO, S. (ed.). *La Grande Guerra nella letteratura e nelle arti*. Roma: Bulzoni, 2016, s. 201–226.
- ŠPIČKA, J. *Giani Stuparich a jeho dvě knihy o českém národě: adaptace textu ve víru historie* [rukopis studie]
- ŠPIČKA, J. Pirandello, Luigi. Každý má svou pravdu. *iLiteratura.cz*. 16. 2. 2009. [online] [cit. 11. 7. 2019]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23847/pirandello-luigi-kazdy-ma-svou-pravdu>.
- ŠUŠA, I. *Talianska literatúra v slovenskom prekladovo-recepčnom kontexte po roku 1989*. Banská Bystrica: Belianum, Univerzita Mateja Bela, 2017.
- TOMAN, P. *Nový slovník československých výtvarných umělců II*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993.
- TOMÁŠEK, P. Ugo Dadone. *Zpravodaj Společnosti přátel Itálie* 12, 2007, č. 2, s. 4–6. [online] [cit. 30. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.prateleitalie.eu/file/921/SPI-02-07.pdf>.
- VÁCLAVEK, L. *Německý antifašista Vincy Schwarz*. Šumperk: Vlastivědný ústav, 1966.
- VALSANGIACOMO, N. *Dietro al microfono. Intellettuali italiani alla Radio svizzera (1930–1980)*. Bellinzona: Edizioni Casagrande, 2015.
- VODÍČKA, F. *Struktura vývoje*. Praha: Odeon, 1969.
- VOŽDOVÁ, M. a ŠPIČKA J. *Francouzská a italská dramatická tvorba na moravských a slezských divadelních scénách*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007.

- WILDOVÁ TOSI, A. D'Annunzio in Boemia: nuove riflessioni. In: *D'Annunzio nella Mitteleuropa*. Pescara: EDIARS, 1997, s. 55–64.
- ZACH, A. *Stopami pražských nakladatelských domů. Procházka mizející paměti kulturních dějin*. Havlíčkův Brod: Thyrsus, 1996.
- ZATLOUKALOVÁ, K. *Ricezione della letteratura italiana infantile nel contesto culturale ceco*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra romanistiky, 2017. Bakalářská práce (Bc.). [online] [cit. 2019-09-04]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/z6iow9/>.
- ŽIVNÝ, J. L. *Bibliografický katalog, č. 1*. Praha: Československý ústav bibliografický, 1925.

Slovníky novinářských šifer

- DOLENSKÝ, A. *Slovník pseudonymů a kryptonymů v československé literatuře*. Praha: A. Dolenský, 1934.
- TAUŠ, K. *Slovník cizích slov, zkratk, novinářských šifer, pseudonymů a časopisů pro čtenáře novin*. Blansko: Nakladatel Karel Jelínek, 1947.
- VOPRAVIL, J. *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře (anagramů, kryptonymů, značek, jmen původních, přijatých, dvojitých, polatinštělých atd.)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1973.

Elektronické zdroje

a) Databáze

- ČESKÁ DIGITÁLNÍ KNIHOVNA. *Vstup do systému Kramerius*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <https://www.czechdigitallibrary.cz/cs/vstup-do-systemu-kramerius/>.
- DVOŘÁKOVÁ, I. Překlad z CS do SK po r. 1900. *Czech-Slovak Translation*. ©2015. [online] [cit. 15. 7. 2019]. Dostupné z: <https://czechslovaktranslation.wordpress.com/preklad-z-cestiny-do-slovenstiny-po-r-1900/>.
- FIALA, D. *Databazeknih.cz*. ©2019. [online] [cit. 29. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz>.
- FIALA, D. Claudia Particella, Kardinálova milenka – Novellette Perverse. *Databazeknih.cz*. ©2019. [online] [cit. 1. 7. 2019]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/claudia-particella-kardinalova-milenka-novellette-perverse-250817>.
- GROOP CZ S.R.O. *ČBDB: Československá bibliografická databáze*. ©2019. [online] [cit. 15. 6. 2017]. Dostupné z: <https://www.cbdb.cz/>.
- HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR. *Bibliografie dějin Českých zemí*. ©2019. [online] [cit. 22. 5. 2019]. Dostupné z: <https://biblio.hiu.cas.cz>.

- HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR. Schwarz, Vincy, 1902–1942. *Bibliografie dějin Českých zemí*. ©2019. [online] [cit. 22. 5. 2019]. Dostupné z: <https://biblio.hiu.cas.cz/authorities/200837>.

INSTITUT UMĚNÍ – DIVADELNÍ ÚSTAV. *Retrospektivní bibliografie českého divadla. Divadelní bibliografie 1851–1990*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://bibliografie.idu.cz/>.

NÁRODNÍ DIVADLO. *Online archiv Národního divadla*. ©2019. [online] [cit. 3. 2. 2019]. Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/>.

- NÁRODNÍ DIVADLO. Napoleonových sto dní (Činohra). *Online archiv Národního divadla*. ©2019. [online] [cit. 3. 2. 2019]. Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/inscenace/2386>.
- NÁRODNÍ DIVADLO. Ohnivý buben (Činohra). *Online archiv Národního divadla*. ©2019. [online] [cit. 3. 2. 2019]. Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/inscenace/2261>.
- NÁRODNÍ DIVADLO. Seznam představení. Šest postav hledá autora – Činohra, sezona 1965/1966. *Online archiv Národního divadla*. ©2020. [online] [cit. 1. 6. 2020]. Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/predstaveni/2807/seznam-predstaveni>.

OBEC PŘEKŁADATELŮ. *Bibliografický soupis českého uměleckého překladu po roce 1945*. ©2019. [online] [cit. 1. 6. 2019]. Dostupné z: <http://database.obecprekladatelů.cz/>.

- OBEC PŘEKŁADATELŮ. Mathesius Bohumil. *Bibliografický soupis českého uměleckého překladu po roce 1945*. ©2019. [online] [cit. 1. 6. 2019]. Dostupné z: <http://database.obecprekladatelů.cz/database/M/MathesiusBohumil.htm>.

SKŘÍČKOVÁ, E. *Databáze recepce italské literatury v českých zemích v letech 1918–1939*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://daril.upol.cz/>.

STROTZER, M. *DČAD: Databáze českého amatérského divadla*. ©2018. [online] [cit. 7. 10. 2018]. Dostupné z: <http://www.amaterskedivadlo.cz/>.

- STROTZER, M. Osobnosti: CIMLER, František, autor divadelních her a příruček pro ochotnické soubory. *DČAD: Databáze českého amatérského divadla*. ©2019. [online] [cit. 13. 7. 2019]. Dostupné z: <https://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=osobnost&id=2173>.

ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, V. V. I. *Biografický archiv – Databáze České literární osobnosti (CLO)*. ©2019. [online] [cit. 9. 7. 2019]. Dostupné z: <http://clo.ucl.cas.cz/>.

- ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, V. V. I. Entlicher, Jindřich. *Biografický archiv – Databáze České literární osobnosti (CLO)*. ©2019. [online] [cit. 14. 7. 2019]. Dostupné z: <http://clo.ucl.cas.cz/index.php?win=detail2&jmeno=Entlicher&id=4859>.

- ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, V. V. I. Herbenová, Bronislava. *Biografický archiv – Databáze České literární osobnosti (CLO)*. ©2019. [online] [cit. 14. 7. 2019]. Dostupné z: <http://clo.ucl.cas.cz/index.php?win=detail2&jmeno=B.%20H.&id=2212>.
- ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, V. V. I. Hilar, Karel Hugo (přijaté jm.). *Biografický archiv – Databáze České literární osobnosti (CLO)*. ©2019. [online] [cit. 1. 7. 2019]. Dostupné z: <http://clo.ucl.cas.cz/index.php?win=detail2&jmeno=hilar&id=1450>.
- ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, V. V. I. Skalický, Jaroslav (pseud.). *Biografický archiv – Databáze České literární osobnosti (CLO)*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://clo.ucl.cas.cz/index.php?win=detail2&jmeno=franke&id=3706>.

ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, V. V. I. ČLB: Česká literární bibliografie. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://clb.ucl.cas.cz/>.

ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, V. V. I. *Digitalizovaný archiv časopisů*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/>.

ÚSTAV PRO ČESKOU LITERATURU AV ČR, V. V. I. *Retrospektivní bibliografie české literatury 1775–1945*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://retrobi.ucl.cas.cz/>

ÚTRL FF UK a KAA FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu*. ©2019. [online] [cit. 1. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz>.

- ÚTRL FF UK a KAA FF MU. Božena Pacáková-Pasovská. *Databáze českého uměleckého překladu*. ©2019. [online] [cit. 3. 7. 2019]. Dostupné z: https://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/_000002016.
- ÚTRL FF UK a KAA FF MU. Jaroslav Rosendorfský. *Databáze českého uměleckého překladu*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: https://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/_000002358.
- ÚTRL FF UK a KAA FF MU. Jaroslav Skalický. *Databáze českého uměleckého překladu*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: https://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/_000002499.
- ÚTRL FF UK a KAA FF MU. Nina Tučková. *Databáze českého uměleckého překladu*. ©2019. [online] [cit. 1. 6. 2019]. Dostupné z: https://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/_000002968.
- ÚTRL FF UK a KAA FF MU. Václav Jiřina. *Databáze českého uměleckého překladu*. ©2019. [online] [cit. 6. 7. 2019]. Dostupné z: https://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/_000001109.

b) Další elektronické zdroje

- ASSEMBLEA LEGISLATIVA. L'uomo nuovo fascista. *Regione Emilia-Romagna. Assemblea legislativa*. ©2020. [online] [cit. 19. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.assemblea.emr.it/cittadinanza/per-approfondire/formazione-pdc/viaggio-visivo/ideologia-nazista-e-il-razzismo-fascista/il-razzismo-fascista/luomo-nuovo-fascista>.
- CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. Library. Dadone, Ugo. *Central Intelligence Agency*. ©2019. [online] [cit. 30. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/51966ec5993294098d509dd6>.
- DVOŘÁK, K. Vlastislav Hofman. *Archiweb*. ©2019. [online] [cit. 1. 7. 2017]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/vlastislav-hofman>.
- EMINGEROVÁ, D. Věřím Kunderovi, říká čerstvý držitel Kafkovy ceny Arnošt Lustig. *Idnes.cz*. 23. 10. 2008. [online] [cit. 18. 7. 2020]. Dostupné z: http://kultura.zpravy.idnes.cz/verim-kunderovi-rika-cerstvy-drzitel-kafkovy-ceny-arnost-lustig-pyr-/literatura.aspx?c=A081023_160031_literatura_ob.
- GALERIE U BETLÉMSKÉ KAPLE. 1837. Josef Váchal. Satanu. *Galerie U Betlémské kaple*. ©2020. [online] [cit. 1. 6. 2020]. Dostupné z: <https://www.galerieubetlemskekaple.cz/en/browse-the-catalogue/satanu/>.
- GROSSKOPFOVÁ, I. T. Jiří Václav. *Katolický týdeník*. 26. 10. 2004. [online] [cit. 18. 6. 2017]. Dostupné z: <https://www.katyd.cz/clanky/jiri-vaclav.html>.
- ISTITUTO DELLA ENCICLOPEDIA ITALIANA. Silóne, Ignazio. *Treccani*. ©2019. [online] [cit. 10. 5. 2019]. Dostupné z: <http://www.treccani.it/enciclopedia/ignazio-silone/>.
- ISTITUTO DI STUDI PIRANDELIANI E SUL TEATRO CONTEMPORANEO. Archivi e biblioteca. *Studio di Luigi Pirandello*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://www.studiodiluigipirandello.it/archivi-e-biblioteca/>.
- ITALSKÝ KULTURNÍ INSTITUT PRAHA. Dějiny. Italská kongregace v Praze. Staletá historie. *Istituto Italiano di Praga*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: https://iicpraga.esteri.it/iic_praga/cs/istituto/chi_siamo/storia.
- LAUEROVÁ, S. O knihách. *Sylva Lauerová*. ©2018. [online] [cit. 18. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.sylvalauerova.cz/sylva-lauerova/o-knihach/>.
- LÓŽE NÁROD. Ugo Dadone (1886–1963). *Lóže Národ*. 2. 7. 2019. [online] [cit. 30. 7. 2019]. Dostupné z: <https://www.lnarod.cz/2019/07/tajemny-muz-v-pozadi-ugo-dadone/>.
- NÁRODNÍ MUZEUM. Knižní kultura. *Národní muzeum*. ©2019. [online] [cit. 30. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/muzeum/odborna-cinnost/knizni-kultura>.
- NÁRODNÍ MUZEUM. Knihovna Národního muzea. Oddělení knižní kultury. *Národní muzeum*. ©2019. [online] [cit. 30. 6. 2019]. Dostupné z:

<https://www.nm.cz/knihovna-narodniho-muzea/oddeleni-knizni-kultury#sbirkove-fondy>.

PAVLÍN, J. Osobnost: Hanuš Hackenschmied. *Příjmení.cz*. ©2019. [online] [cit. 1. 7. 2019]. Dostupné z: https://www.prijmeni.cz/osobnost/11031/hanus_hackenschmied.

PARMA, T. O koleji. Papežská kolej Nepomucenum. *Nepomucenum. Papežská kolej sv. Jana Nepomuckého*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://www.nepomucenum.it/p/dejiny.html>.

PIANETASCUOLA. Verga Giovanni. *Biblioteca della Letteratura Italiana*. ©2019. [online] [cit. 1. 7. 2019]. Dostupné z: http://www.letteraturaitaliana.net/autori/giovanni_verga_1.html.

SDRUŽENÍ PRO ILITERATURU. *iLiteratura.cz*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/>.

SÍGL, M. Srdce – román pro kluky známý po celé Evropě. *Čítárny*. 20. 6. 2016. [online] [cit. 18. 6. 2017]. Dostupné z: <http://www.citarny.cz/index.php/knihy-lide/vzdelavani-a-souvislosti/historie-knihy/1072-amicisi-srdce-roman-pro-kluky>.

STRADA DEGLI SCRITTORI. *Biblioteca Museo Pirandello – Agrigento*. ©2019. [online] [cit. 8. 7. 2019]. Dostupné z: <https://www.stradadegliscrittori.it/biblioteca-museo-pirandello-agrigento/>.

(TOF). Srdce, svatba a Kean. *Hospodářské noviny*. 19. 12. 1997. [online] [cit. 18. 6. 2017]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-936909-srdce-svatba-a-kean>.

ZACH, A. Vesmír. *Slovník českých nakladatelství 1849–1949*. 1. 1. 2019. [online] [cit. 1. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.slovník-nakladatelstvi.cz/nakladatelstvi/vesmir.html>.

Archivní fondy

Knihovna Národního muzea, Oddělení Knižní kultury Terežín,

fond: Nakladatelské archivy a osobní fondy,

oddělení fondu: Václav Petr

Literární archiv Památníku národního písemnictví, Litoměřice,

fond: Družstevní práce – nakladatelský archiv

Literární archiv Památníku národního písemnictví, Praha,

fond: Hübnerová Marie

fond: Lešehradeum

fond: Teige Karel

fond: Tille Václav

fond: Varia – archiv sbírky

fond: Vočadlo Otakar

fond: Vrchlický Jaroslav

Biblioteca Museo Pirandello Agrigento, Sicílie

Istituto di Studi Pirandelliani e sul Teatro Contemporaneo, Řím

Società Italiana degli Autori ed Editori (SIAE), Řím

Fondazione Verga Katánie, Sicílie

ODBORNÝ ŽIVOTOPIS

Aktivní účast na konferencích

- 2020: *Topografia delle città di Olomouc e Kroměříž come materiale autentico nell'insegnamento dell'italiano nei corsi universitari per storici dell'arte e altri*, conference Language Centres at a Crossroads: Open Directions for New Generations of Learners, Masarykova Univerzita, Brno.
- 2018: *Opere letterarie italiane nelle terre ceche (1918–1938): alcuni esempi di fortuna editoriale e critica*, XIX. mezinárodní setkání romanistů, Varietà di lingue, culture e prospettive, FF UP Olomouc.
- 2016: *Ohlasy a osudy hry Šest postav hledá autora*, Česká romanistika v evropském kontextu-XVIII. mezinárodní setkání romanistů, FF UP Olomouc
- 2015: *Testování ve výuce románských jazyků*, konference Trendy v jazykovém vzdělávání v terciární sféře II., Centrum jazykového vzdělávání FF UP
- 2014: *O Goldoniho hrách na olomouckých divadelních prknech a trojici tisků italských operních libret*, Česká romanistika v evropském kontextu – XVII. mezinárodní setkání romanistů, FF UP Olomouc
- 2013: *Moderní trendy a přístupy ve výuce románských jazyků*, konference Trendy v jazykovém vzdělávání v terciární sféře. Činnost jazykových center na filozofických fakultách v České republice a na Slovensku, Katedra aplikované lingvistiky FF UP
- 2013: *L'immagine dell'Italia nella poesia di Simonetta Buonaccini*, Mezinárodní konference pro doktorandy Giornata di Studi Internazionale di Italianistica, Katolícká univerzita Pazmany Peter Piliscsaba, Maďarsko
- 2013: *Reception of Italian Artists in Czechoslovakia during the First Republic*, English Student Conference, Katedra aplikované lingvistiky FF UP

Účast na odborných seminářích a workshopech

- 2020 CampusLab Castelraimondo, seminario di aggiornamento in didattica dell'italiano L2/LS
- 2019: Workshop-Memoria della Prima Guerra Mondiale, Romanistika, FF, Olomouc
- 2018: Giornata di formazione per insegnanti di italiano in Repubblica Ceca, *Idee concrete per la classe di italiano a studenti adulti*, ALMA Edizioni, la Società Dante Alighieri di Praga e il PLIDA, Praha.
- 2017: *Nuove tecnologie nell'insegnamento delle lingue straniere*, KR FF UP Olomouc.
- 2016: *Formazione per docenti LS*, Torre di Babele, Roma.

2014: Didaktický seminář k výuce italského jazyka *L'uso creativo e collaborativo dei materiali autentici*, laboratorio della lingua italiana: Edulingua San Severino pro FF UP Olomouc

Publikační činnost

Ohlasy a osudy hry Šest postav hledá autora Luigiho Pirandella v českých zemích ve dvacátých letech. Brno: Theatralia, Masarykova univerzita, 2018, s. 150–162.

Zkoušení, hodnocení a klasifikace v kurzech italského a francouzského jazyka. *Testování a měření jazykových kompetencí*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2016, s. 10–25.

O Goldoniho hrách na olomouckých divadelních prknech a trojici tisků italských operních libret. *Krok 4*, 2014, s. 32–37.

Trendy a přístupy ve výuce románských jazyků. *Trendy v jazykovém vzdělávání v terciární sféře v jazykových centrech na FF v ČR a SR I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014, s. 22–29.

Letteratura e politica: Machiavelli e Guicciardini. In: ŠPIČKA, J. al. *La letteratura italiana del Medioevo e del Rinascimento*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014, s. 194–208.

Překlad

Lingvistická mysl. In: BEDNAŘÍKOVÁ, B. a PITNEROVÁ, M., *Čítanka textů z kognitivní lingvistiky II*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2016, s. 119–134.

Projekty a mobility

2019–2022: Projekt *Pastille*: mezinárodní projekt Erasmus +

2013–2020: Učitelská mobilita

Dipartimento di Lingue e Letterature straniere, Università degli Studi di Udine

Centro Linguistico d'Ateneo Udine

Centro Linguistico d'Ateneo Palermo

Centro Linguistico d'Ateneo Potsdam

Centro Linguistico d'Ateneo Helsinki

2016–2017: Spoluřešitelka projektu IGA *Románské literatury a jazyky v transkontinentálním dialogu*, hlavní řešitelka: PhDr. Zuzana Burianová, Ph.D.

2015: Členka organizačního týmu mezinárodní konference *Perché scrivere: motivazioni, scelte, risultati*, KRI FF UP Olomouc